

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สันติ แสนเป็ก

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2"
ของ สันติ แสนเป็ก
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.สถิรพร เซาว์ชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่อง	การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 2
ผู้วิจัย	สันติ แสนเป็ก
ประธานที่ปรึกษา	ดร.สถิรพร เซาว์นชัย
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ยุคดิจิทัล, การบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหาร สถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของคอมลีย์ กำหนดว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และได้ทำการเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 คือ 45 คน รวม 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบหลัก หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก ด้วยวิธีแวนิแมกซ์

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา การมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม และกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

Title INSTRUCTIONAL LEADERSHIP IN DIGITAL AGE OF SCHOOL
UNDER PHRAE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2

Author SUNTI SANPEK

Advisor Sathiraporn Chaowachai, Ed.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2021

Keywords instructional leadership, digital age, school administration,
school principal

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the components of instructional leadership of school administrators in the digital age under the Phrae Primary Educational Service Area Office 2. The sample groups were school administrators and teachers under the Phrae Primary Educational Service Area Office 2 using the sample size determination of Comp - AL., & Lee determined that the sample of 300 people and increased the sample by approximately 15 percent, which is 45 people, totaling 345 people. The tool used to collect data was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were Exploratory Factor Analysis (EFA) by using the Principal Component Analysis (PCA) and Orthogonal Rotation by Varimax Rotation. The research results found that

The finding of this research revealed that instructional leadership of school administrators in the digital age under Phrae Primary Educational Service Area Office 2 had 6 components including promoting the use of technology for instruction, encouraging personnel to have skills to use technology, organizing the curriculum that encourages learner quality, enhancing the academic atmosphere at school, being friendly in the follow-up supervision and setting a vision that emphasizes

academic excellence.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สถิรพร เซาว์นชัย อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่เข้ามาโดยตลอด จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยาภาณุจันต์ ไตพิทักษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อาจารย์ ดร. อุดลย์ วังศรีคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดร. ธงชัย คำปวง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดร.वलินดา รสชา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะเลียม (ปัญญาราชภูร์รังสรรค์) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พี่น้องนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 32 และคณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้อง ที่ช่วยเหลือให้คำชี้แนะให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมี จากการศึกษา ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สันติ แสนเป็ก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศคุุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	15
การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ.....	67
สภาพบริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	80

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	88
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	92
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	94
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	99
บทที่ 5 บทสรุป.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผลการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	155

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล ของนักวิชาการ.....	41
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล	44
ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านวิสัยทัศน์.....	48
ตาราง 4 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการพัฒนาบรรยากาศ และวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน.....	51
ตาราง 5 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการพัฒนาวิชาชีพครู.....	52
ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการนิเทศภายใน.....	55
ตาราง 7 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการจัดการเรียนการ สอน.....	56
ตาราง 8 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการเชิงบวก.....	57
ตาราง 9 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้.....	59
ตาราง 10 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัล.....	61
ตาราง 11 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	82
ตาราง 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2	94
ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity	99
ตาราง 15 แสดงผลการสกัดองค์ประกอบโดยวิธี Principal Component และหมุนแกนแบบ Varimax	100
ตาราง 16 แสดงค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Accumulative Percentage of Variance) ของแต่ละองค์ประกอบ	102
ตาราง 17 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1	103
ตาราง 18 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2	105
ตาราง 19 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3	107
ตาราง 20 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 4	109
ตาราง 21 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 5	110
ตาราง 22 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 6	111

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยไว้ในหมวดที่ 4 ซึ่งเกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาซึ่งครอบคลุมหลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ สร้างสรรค์วิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบเป็นหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดนอกจากนี้มาตรา 24 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้อย่างชัดเจนดังนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข การประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพผู้บริหารจะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพทั้งนี้ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญามีความสุขและมีความเป็นไทย โดยการมุ่งเน้นการพัฒนางานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิดกลวิธีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาทางออกให้แก่การพัฒนาระบบการศึกษาของไทยให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและครอบครัว ในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาประเทศชาติตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลที่กำลังเป็นนโยบายหลักที่สำคัญในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต (จิณฉัตร ปะโคทั้ง, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล หรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มี ความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้ให้เท่าทัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง

ในยุคดิจิทัลและส่งเสริมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี แพลตฟอร์มที่หลากหลาย เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น (จิตติมา วรณศรี, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ อันเนื่องมาจากผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมากการที่จะทำงานให้สำเร็จหรือล้มเหลวก็อยู่ที่ตัวผู้นำและการใช้ภาวะผู้นำในการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้อื่นให้ได้คิดและแสดงออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเป็นสำคัญยกตัวอย่าง เช่น การศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำว่ามีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องและไร้อุปสรรคขวากั้นความเปลี่ยนแปลงและนำพาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2560) และสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี คือการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

การวิจัยของ (Purkey and Smith) (1983) แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาดังนั้นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การพัฒนาการศึกษาเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่สามารถมีอิทธิพลชี้นำและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนมีความรู้และสามารถคิดค้นริเริ่มพัฒนาสิ่งใหม่เพื่อพัฒนาผู้นักเรียนพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (จิตติมา วรณศรี, 2557) ปัจจุบันเข้าสู่ยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยน ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

การศึกษาเรียนรู้ในยุคนี้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปการศึกษาสมัยก่อนเรียนในระบบเพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยดีและเพื่อการมีงานทำหรือได้งานดี ๆ ซึ่งปรากฏว่า ส่วนใหญ่ออกมาเป็นลูกจ้างขององค์กร หรือบริษัทต่าง ๆ แต่ต่อมากลับพบแต่ข่าวขององค์กรต่าง ๆ ปลดคนออก งานประจำในยุคปัจจุบันอาจไม่มีความมั่นคงอีกต่อไป ในขณะที่สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้น โลกกลับสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้กับมวลมนุษยชาติ นั่นคืออินเทอร์เน็ต การมีสมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์แบบพกพา รวมทั้ง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ การจัดการศึกษาที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 เช่น การเชื่อมโยงรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศแบบพกพา ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (E-learning) เป็นภาระของทุกคนที่จะต้องลุกขึ้นมาช่วยกัน โดยเฉพาะผู้นำทางการศึกษาและครูมีความจำเป็นที่จะต้องยอมรับเทคโนโลยีและ นวัตกรรมใหม่ ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเปลี่ยนไปภาวะผู้นำก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะความเสี่ยง

ผู้นำคือการกระทำไม่ใช่ตำแหน่ง จึงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดประสิทธิผล การใช้เทคโนโลยีในส่วนบุคคลได้กลายมาเป็นระบบ การกำหนดทิศทางการมีอิทธิพลต่อผู้อื่นรวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนผ่านการเข้าถึงข้อมูล การสร้างความสัมพันธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ต่อความสำเร็จของโรงเรียนในอนาคตต้องผสมผสานความคิดพฤติกรรมและทักษะ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนด้วยเทคโนโลยีนั่นเอง ผู้นำแบบดิจิทัลต้องให้ความสำคัญกับการควบคุมและไวใจนักเรียน ครูและบุคลากร ในการใช้เครื่องมือเพื่อเรียนรู้และ สร้างความคิดสร้างสรรค์ต่อไป ช่วยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น (กนกอร สมปราชญ์, 2560) ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา ที่เป็นยุคดิจิทัลย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลง

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาใน 3 ปีข้างหน้าของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 2 ในพันธกิจที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 2 มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิชาการของผู้เรียน การที่จะพัฒนาวิชาการ ผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อจะได้พัฒนางานวิชาการ ของสถานศึกษาอันจะส่งผลไปยังความสามารถทางวิชาการของผู้เรียนให้มีการพัฒนา และ ข้อที่ 7 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 แสดงว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ต้องการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) จากที่กล่าวมานั้น ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ที่สอดคล้อง เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลนั้นมีผู้ เสนอองค์ประกอบไว้เป็นจำนวนมากนั้นจึงควรจัดเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่แสดงถึงพฤติกรรมชัดเจน สอดคล้องกับบริบท ของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะทำการสังเคราะห์ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล และนำไปปรับใช้ในการวางแผน หรือสร้างเกณฑ์ ประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

(Exploratory Factor Analysis) เป็นการสำรวจและระบุองค์ประกอบรวมที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ช่วยให้ลดจำนวนองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ให้อยู่ในรูปองค์ประกอบรวมกันทำให้เห็นโครงสร้างภายในที่เกิดจากการรวมกลุ่มเป็นองค์ประกอบและสามารถอธิบายคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จะได้องค์ประกอบที่จะสามารถพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวมถึงเรื่องของการบริหารงานและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน การศึกษาชาติส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้และเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ากับยุคดิจิทัลนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยมีตัวแปรที่แสดงถึงพฤติกรรมชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถนำองค์ประกอบที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จนทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามที่ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์พฤติกรรมจากองค์ประกอบภาวะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกเป็น 7 ด้านดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา
2. ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. ด้านพัฒนาวิชาชีพครู
4. ด้านการนิเทศ
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน
6. ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ
7. ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็น ผู้บริหาร 125 คน ครู 708 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 833 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนด ขนาดตัวอย่างของ Comrey, A.L., & Lee (2013) ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 300 คน ถือว่าดี (As Goog) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่าง อีก 45 คน เนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 70-90 ตามแนวคิดของ Wiersma (1991 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2562, น. 204) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 345 คน โดยจำแนกเป็นบริหารสถานศึกษาจำนวน 125 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และครูจำนวน 220 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรม ที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน เน้นความเป็นเลิศทางและ พัฒนานวัตกรรมดิจิทัล ประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ นำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหาร องค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สื่อสารวิชาการ สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมาย ให้ครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบ จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการให้วิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ

1.2 ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีโอกาสดำเนินการฝึกอบรมทบทวนความรู้ ทักษะ และแลกเปลี่ยนความรู้ ของบุคลากรในการปฏิบัติงานพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู ใช้กิจกรรมและโครงการ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียน ให้เอื้อ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 ด้านพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูยึดมั่น ในจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้คำแนะนำสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอนและงานที่รับผิดชอบเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพและวิทยฐานะ ให้ครูทำแผนวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง ประเมินครูด้วยวิธีที่หลากหลาย พร้อมให้ผลย้อนกลับ พัฒนาผู้นำทางวิชาการของครู จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี

1.4 ด้านการนิเทศ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอน และบุคลากรเข้าใจพร้อมให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศแบบกัลยาณมิตรและ สะท้อนผลอย่างสร้างสรรค์ ประเมินผลการนิเทศเพื่อวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป

1.5 ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อเป็นนวัตกรรมในการเรียนรู้ใช้ยกระดับ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ใช้ผลสอบกำหนดเป้าหมายสถานศึกษา ประเมินผล การสอนและวัดความก้าวหน้าตามเป้าหมายสถานศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยี ให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน อำนวยความสะดวกสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียน การสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

1.6 ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูผู้สอน บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี มีการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ในห้องเรียน มีปฏิสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจและให้รางวัลเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยี

ช่วยสร้างบรรยากาศภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดหาเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา

1.7 ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามบริบทสถานศึกษา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนและส่งเสริม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564

3. ครู หมายถึง ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นสูงที่ช่วยในการจัดกลุ่มตัวแปรหลายตัวที่สัมพันธ์กันเพื่อให้ได้คุณลักษณะที่ต้องการศึกษาโดยพิจารณาจากค่าไอเกน (Eigen Value) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) วิเคราะห์องค์ประกอบโดยสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PC) และหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Rotation)

5. ค่าไอเกน หมายถึง ค่าแสดงถึงองค์ประกอบนั้นมีคนกี่ตัวในสิ่งเดียวกัน ซึ่งพิจารณาว่ามีองค์ประกอบนั้น ได้จากการที่มีค่าไอเกนเท่ากับหรือมากกว่า 1

6. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตัวแปรโดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

7. องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง องค์ประกอบซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยแสดงถึงความเป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ได้อย่างมีคุณภาพเกิดประสิทธิผลและประสิทธิผล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

7.1 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้โดยบูรณาการทักษะต่าง ๆ ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรมโดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนและ

สร้างแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน สร้างแรงจูงใจและปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน โดยใช้รางวัลและคำชมเชยจะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อครูและนักเรียน

7.2 การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้คำแนะนำในการพัฒนาความรู้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ และทักษะสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และการเลื่อนวิทยฐานะ ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาภาวะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครู จัดหาทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ ยกย่องชมเชยครูและบุคลากรและจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ ของครูและบุคลากร

7.3 การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำและพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถ ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการบูรณาการและการวัดและประเมินผล ใช้สื่อ ICT อินเทอร์เน็ตและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร

7.4 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการโดยใช้กิจกรรมและโครงการ จัดการฝึกอบรม ทบหาความรู้ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และบุคลากร ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน

7.5 การมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมครู และบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการนิเทศ มีการวางแผนการนิเทศโดย ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน นิเทศแบบกัลยาณมิตรสะท้อนผลการนิเทศ อย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ครูปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

7.6 การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษา สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านให้ครูบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการสื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาแก่ ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการตามวิสัยทัศน์ให้บรรลุผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล
 - 1.1 การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล
 - 1.2 การบริหารการศึกษา
 - 1.3 การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 - 1.4 การบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.1 ความหมายภาวะผู้นำ
 - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
 - 2.3 ประเภทของภาวะผู้นำ
 - 2.4 ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.5 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.6 บทบาทผู้บริหารกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.7 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ
 - 3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
4. สภาพบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556, น.103) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือ ยุคดิจิทัล ไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ให้เป็นคนเต็มคน (hole person) เน้นพัฒนาทักษะเพื่อความอยู่รอด 7 ประการตามทัศนะของ Toy Wagne ที่เขียนในหนังสือ The Global Achievement Gap คือ

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา
2. ทักษะการทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายและการนำผู้อื่นโดยอิทธิพล
3. ทักษะความคล่องแคล่วและสามารถปรับตัว
4. ทักษะการริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการกล้าคิดกล้าทำ
5. ทักษะการสื่อสารโดยการพูดและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ
6. ทักษะการเข้าถึงและการวิเคราะห์สารสนเทศ
7. ทักษะความเป็นผู้อยากรู้อยากเห็นและมีจินตนาการ

จิณฉัตร ปะโคทัง (2561, น. 39) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัลเป็นแนวคิดวิถีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาทางออกให้แก่การพัฒนาระบบการศึกษาของไทยให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและครอบครัวในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลที่กำลังเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต การเสนอแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้หรือชุดโปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนนั้นควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับการรู้หนังสือ (Literacy) เป็นสำคัญ ดังเช่นการรู้เกี่ยวกับการคิดคำนวณความเป็นเหตุเป็นผล กระบวนการแก้ปัญหาการรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สารสนเทศและเทคโนโลยีเศรษฐศาสตร์ ความรู้เสมือนจริงและความตระหนักต่อตนเองและสังคมโลกขณะเดียวกันควรเน้นการพัฒนาในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ การปรับตัวการจัดการปัญหาที่ซับซ้อนการควบคุมตนเองการจัดการความเสี่ยงการคิดใช้เหตุผล การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม การสร้างทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมหากเยาวชนมีความรู้เจตคติและทักษะเหล่านี้แล้วจะสามารถนำไปสู่ผลผลิตที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเพิ่มศักยภาพโดยเฉพาะความสามารถในการวางแผนการสรุปการใช้ทักษะควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ตลอดจนการใช้กระบวนการทางปัญญา ในการดำเนินชีวิตองค์ประกอบดังที่กล่าวมานี้จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาแบบเป็นพลวัตและแปรเปลี่ยนไปตามความผันแปรของสถานการณ์โลก ทำให้คนไทยเกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและยังเป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ตระหนัก

ต่อการเตรียมความพร้อม ในการดำรงสถานะของสถาบันการศึกษาและดำเนินไปควบคู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงการตระหนักรู้ความคิดเชิงปรัชญาที่เป็นฐานคติในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องในอนาคตต่อไปกับสังคมโลกที่นับวันจะก้าวสู่สังคมดิจิทัลทุกขณะ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

วิทยา จันทรศิลา (2561, น 31-32) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศไทยมีนโยบายที่ชัดเจนจะมุ่งสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางและประเทศที่เป็นผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกโดยไม่มีเทคโนโลยีของตนเอง นโยบายที่จะนำประเทศไปสู่จุดที่เรียกว่า “ประเทศไทย 4.0” เป็นการพัฒนาประเทศโดยอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้คนไทยสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้โดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและการผลิตสินค้า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยปรับระบบการศึกษาเป็น “การศึกษา 4.0 (Education 4.0)” มุ่งสร้างคนไทยให้เป็นนักผลิตสินค้าโดยอาศัยนวัตกรรมใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดที่จะสร้างคนเพื่อเป็นเจ้าของคนไปสู่วิถีชีวิตที่ทุกคนสามารถเป็นผู้ประกอบการสามารถสร้างฐานะและกิจการของตนเองได้ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกจ้างแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนและปฏิรูปการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ครูต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนได้ความคิดสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมคิดที่จะเป็นผู้ประกอบการใหม่ (Startup) มากกว่าที่จะเป็นลูกจ้างรับเงินเดือนครูจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษานำประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตในอนาคตที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมซึ่งทักษะเหล่านี้จะรองรับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงก้าวสู่สังคมดิจิทัล

การบริหารการศึกษา

เฟนวิก (Fenwick, 1992, p 127) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การวางแผน การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลการบริหารระบบโรงเรียนต้องประกอบด้วยครูนักเรียน และผู้ปกครองทุกกิจกรรมต้องบริหารด้วยระบบ

สัมมา รณิธย์ (2556, น. 94) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การมาใช้เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพจากสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัยและสุชาติ บางวิเศษ (2563, น. 30) การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอน ในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา”

สรุปได้ว่า เป็นการดำเนินงานวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการวัดผลเพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560, น. 177-186) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมจากแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมที่ประกอบด้วย 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. งานบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การกำหนดภาระงานหรือขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรปรับให้มีความยืดหยุ่นและให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่จะต้องมุ่งไปสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม โดยจะขอแนะนำขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาที่ได้ปรับจากงานบริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 งานที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ดังที่ได้ทราบกันดีอยู่แล้วเพื่อให้เกิด

ความเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษาดังนี้

1.1 การบริหารการจัดการเรียนรู้มีขอบข่ายหรือภารกิจดังนี้

1.1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยในการพัฒนาหลักสูตรนี้จะต้องมีความสร้างสรรค์และเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทโลกยุคดิจิทัลและบริบทของสถานศึกษา โดยในหลักสูตรจะต้องมีโปรแกรมที่หลากหลาย

1.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องมุ่งพัฒนาทั้ง 3 ส่วน

1.1.3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS)

1.1.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

1.1.5 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชุมชนหน่วยงานองค์กรต่างเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทรัพยากร

1.1.6 อื่น ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

1.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาให้ครูได้มีความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้มากที่สุดโดยมีขอบข่ายงานที่สำคัญดังนี้

1.2.1 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยการทำงานร่วมกันของครู

1.2.2 การสร้างแรงบันดาลใจซึ่งเป็นแนวทางที่ต่างจากการเสริมแรงในการทำงาน

1.2.3 อื่น ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

1.3 การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เป็นขอบข่ายงานอื่น

2. กระบวนการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมนั้นกระบวนการบริหารจะต้องสร้างสรรค์และใส่ใจในรายละเอียดของทุกมิติ

3. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3P

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3P เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และเป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการและการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนในยุคดิจิทัลโดยกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3P

4. การบริหารสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม

จากแนวคิดการเกี่ยวกับองค์การแห่งนวัตกรรมได้สรุปเป็นองค์ประกอบของการสถานศึกษายุคดิจิทัลสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมได้เป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้าง

ที่ยืดหยุ่นของสถานศึกษา วัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระบบเทคโนโลยีที่สนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา การจัดการเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษาโดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ฉัตรพร วัชร (2561, น. 108-111) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่าการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล (Digital Era) คือ ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีซึ่งมีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสารภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา

คุณลักษณะของยุคดิจิทัล (Characteristics of Digital Era) เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ตซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนี้เองที่ทำให้ครูอาจารย์และผู้เรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือแม้แต่สถานที่ คุณลักษณะดิจิทัลที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

1. ความรวดเร็วในการสื่อสารในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ของผู้ใช้
2. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อ จำกัด ได้ทุกที่และทุกเวลา
3. การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงใช้พัฒนา

ความรู้เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักวิธีการและกระบวนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและจัดการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี 2557, น. 3) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สัมมา ธนินิธย์ (2556, น. 98) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกันบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนคือผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนส่วนในการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานด้านวิชาการเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ทักษะคุณลักษณะที่พึงประสงค์และภาวะสุขภาพตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

รักชิต สุทธิพงษ์ (2563, น. 56) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยกระทำกิจกรรมหรือทำเป็นงานให้การศึกษา หรือฝึงบรมคนทุกช่วงวัย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดำเนินงาน เทคนิคการดำเนินงานและปัจจัยทางการบริหารไว้อย่างชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ทำานที่สถานศึกษากำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการหรือความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมาย ภาวะผู้นำ

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2547, น. 2) ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ว่าจะอะไรคือความสำคัญให้ภาพความเป็นจริงขององค์การแก่ผู้อื่น ช่วยให้เห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก

ฐาปนา ฉินไพศาล (2559, น. 9-2) ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและกลุ่มเพื่อทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อิทธิพลก็คืออำนาจที่ทำให้บุคคลเต็มใจที่จะทำงาน ผู้นำนั้นจะต้องสามารถชี้แนะ ทิศทาง ชักชวน สอนงานและให้คำปรึกษาได้ ซึ่งผู้นำที่จะทำให้สำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายประการ

สมคิด บางโม (2562, น. 223) ภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำขององค์การใช้อิทธิพลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอิทธิพลดังกล่าวนี้อาจเป็นไปทั้งในทางบวกและทางลบหรือทางใดทางหนึ่ง

นิติพล ภูตะโชติ (2562, น. 232) ภาวะผู้นำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลและพฤติกรรมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ๆ และพฤติกรรมนั้นจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นไปตามที่ผู้นำต้องการ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลต่าง ๆ กระบวนการหรือแสดงพฤติกรรมที่แสดงอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ความสำคัญของ ภาวะผู้นำ

ประพนธ์ ฝาสุก (2548, น.3 อ้างใน ศศิศ ศิริพรหมมา, 2560, น.35) ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์กร ผู้บริหารยังต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำ นั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ผู้นำในการที่จะนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็น หน้า ที่ของผู้นำที่จะต้องให้ความมั่นใจเพื่อการยอมรับของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจกัน ผู้นำจะต้องมุ่งเน้นเรื่องของการสื่อความให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการสื่อความที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างพันธะสัญญา (Commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (Cooperation) ในที่สุดการบริหารองค์กรของผู้บริหารย่อมต้องเผชิญ ความรุนแรงและความรวดเร็วทั้งกระแสของการแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องอาศัยศักยภาพของตนเองและของทีมงานร่วมกัน รวมถึงความมีระบบที่ต้องดำเนินไปให้เกิดสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลาความสำเร็จ จึงจะเกิดขึ้นได้ โดยระบบที่ถูกต้องของแต่ละองค์กรนั้นก็อยู่บนพื้นฐานของวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ต้องการจะเป็นอะไรและตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยม (Value) คือ จะไปให้ถึงจุดนั้นโดยยึดอะไรเป็นหลัก สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายขององค์กร การมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนตั้งแต่แรกจะสามารถประเมินผลได้ว่าผลในการดำเนินงานนั้น บรรลุประสิทธิผล (Effectiveness) หรือไม่ ซึ่งเป็นกรอบความคิดใหม่ในการประเมินผล ที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงมากกว่าที่จะมุ่งแต่ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นหลักอย่างเดียวซึ่ง หมายถึง ความสามารถในการสร้างผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้ (Output) กับปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นหลัก แต่ส่วนคำว่าประสิทธิผลนั้นจะมองเน้นไปที่ว่าสิ่งนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

สัมมา รณิธย์ (2556, น. 249) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) มีความสำคัญต่อการบริหารงานในทุกองค์กรเนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กรจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการชักจูงโน้มน้าวผู้อื่นให้ดำเนินการร่วมกันมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันจนประสบความสำเร็จที่เป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันของกลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรและสังเกตเห็นได้ทั่วไปจากพฤติกรรมการทำงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของมนุษย์ ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบทางการบริหารอย่างหนึ่งที่มีความเป็นพลวัตกล่าวคือมีการเคลื่อนไหวอยู่ในองค์กรบางครั้งภาวะผู้นำช่วยกระตุ้นผู้ตามให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงแต่บางครั้งภาวะผู้นำก็ทำลายความเข้มแข็งขององค์กรดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลขององค์กรและการที่ภาวะผู้นำเป็นแรงผลักดันที่เป็นพลวัตจึงทำให้ภาวะผู้นำมีสภาพที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับความต้องการขององค์กรและมวลสมาชิก

ฉิรดา เวชญาลักษณ์ (2560, น. 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่าบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากองค์การหรือสมาชิกมีบทบาทในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การหรือหน่วยงานและมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การเป็นอย่างมากการที่จะทำงานให้สำเร็จหรือล้มเหลวก็อยู่ที่ตัวผู้นำและการใช้ภาวะผู้นำในการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้อื่นได้คิดและแสดงออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การเป็นสำคัญ เช่น การศึกษาก็ให้ความสำคัญในเรื่องของความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำว่ามีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อนำพาโรงเรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องไร้อุปสรรคทับกันความเปลี่ยนแปลงและไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมีคุณภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สรุปได้ว่า ความสำคัญของ ภาวะผู้นำ มีความสำคัญต่อการบริหาร การพัฒนาองค์กร โดยผู้นำองค์กรจะต้องใช้แรงจูงใจกระตุ้นให้คนในองค์กรปฏิบัติตามเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้

ประเภทของภาวะผู้นำ

สัมมา ธรนิธย์ (2556, น. 268) ได้แบ่งภาวะผู้นำ ดังนี้ 5 รูปแบบ คือ

1. ผู้นำแบบผู้บงการ เป็นผู้นำที่นิยมใช้อำนาจหน้าที่ทำตามกฎหมายไม่ปรึกษาหารือหรือสอบถามความสมัครใจขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีวินิจฉัยสั่งการตามความคิดและอารมณ์ของตนเองเป็นผู้รู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียวเพื่อควบคุมผู้ร่วมงานนโยบายและแนวปฏิบัติไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงตามผู้นำหรือการสั่งการมาจากผู้บริหารระดับสูงแล้วมอบหมายให้ผู้ร่วมงานไปปฏิบัติตามเท่านั้นใช้วิธีการสั่งการอย่างเด็ดขาดการแนะนำการทำงานทำโดยลำพัง ไม่ยืดหยุ่นตามความพอใจของตนเองจะแยกตนเองวางตัวเหนือผู้ร่วมงานยากแก่การเข้าพบ ใช้ความสัมพันธ์อย่างเป็นพิธีการตั้งคณะกรรมการเพื่อกระจายความรับผิดชอบและต้องการยุติเรื่องบางเรื่องที่ผู้นำต้องการบรรเทาภาคการทำงานเป็นไปด้วยการกลัวเกรงอาจเกิดความไม่พอใจุ่นวายต่อต้านเปลี่ยนงานบ่อยใช้การลงโทษเมื่อเกิดการผิดพลาดในการทำงานเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ

2. ผู้นำแบบมุ่งเน้นกิจการ เป็นผู้นำที่ใช้การสั่งการชี้แนะใช้อำนาจเพื่อให้บรรลุผลโดยเร็วดำเนิน การควบคุมนิเทศงานอย่างใกล้ชิดมุ่งความสำเร็จของงานมากกว่าจะสนใจที่จะพัฒนาผู้ร่วมงานให้ความสนใจในการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานน้อยมุ่งงานจนขาดความสนใจฟังความต้องการของผู้ร่วมงานใช้อำนาจจัดการกับความขัดแย้งเพื่อแก้ปัญหาให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วไม่นิยมชมชอบการทำงานเป็นทีมเพื่อลดกระแสการต่อต้าน

3. ผู้นำแบบร่วมมือร่วมใจ เป็นผู้นำที่ปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงานให้ความสำคัญต่อการทำงานเป็นหมู่คณะก่อนดำเนินงานเสมอโดยเฉพาะเรื่องที่สำคัญต่อองค์กรและส่วนรวมเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นวินิจฉัยเลือกวิธีการทำงานด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่

เป็นผู้บริหารและผู้ให้คำแนะนำสอนงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมรับผิดชอบด้วยเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานไม่แสดงตนเหนือผู้ร่วมงานมีความไว้วางใจกันประสานสัมพันธ์ร่วมมือกันอย่างเต็มใจและจริงจังมีการติดต่อสื่อสารกันแบบสองทาง เพื่อผลสำเร็จของส่วนรวม โดยความร่วมมือระหว่างผู้นำและผู้ร่วมงานความรับผิดชอบสูงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้อำนาจและศิลปะเพื่อสร้างความศรัทธามุ่งทำงานและความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยอาศัยเหตุผลภายใต้ข้อมูลที่ละเอียดเพียงพอการชมหรือตำหนิผู้ร่วมงานเป็นไปโดยมีเหตุผลและเป็นทางการไม่ทำตามอำเภอใจของการตัดสินใจของคณะกรรมการเป็นสำคัญผู้นำ แต่ฝ่ายเดียวทำงานโดยอาศัยคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4. ผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ เป็นผู้นำที่ให้ความสนใจต่อความต้องการของผู้ร่วมงานเป็นสำคัญ เน้นการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเน้นการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ราบรื่นเป็นกันเอง ให้ความสนใจร่วมงานมากกว่าผลงานที่กระทำทำให้บังเกิดผลเอาใจผู้อื่น จนบางครั้งต้องทำตามความคิดของผู้อื่นขาดความเป็นตัวของตัวเองมอบอำนาจและเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการตัดสินใจแก่ผู้ร่วมงานที่ใกล้ชิดและมีสิทธิ์มีเสียงจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทุกกรณี พยายามทำทุกอย่างให้ผู้ร่วมงานพอใจใช้การกลบเกลื่อนเลื่อนเวลาชะลอปัญหาเพื่อให้ความขัดแย้งหมดไป

5. ผู้นำแบบตามสบาย เป็นผู้นำเพียงสมมุติดำเนินการต้องรอผู้บังคับบัญชา เบื้องบนการดำเนินการแก่ผู้อื่น โดยตนเองไม่ยุ่งเกี่ยวทำหน้าที่สนับสนุนการจัดหาวัสดุ และอำนวยความสะดวกส่งลงมาเท่านั้นมอบอำนาจและเสรีภาพอย่างกว้างขวางในการวินิจฉัยสั่งการกำหนดนโยบายและขาดความริเริ่มไม่สนใจทั้งคนและไม่หวังผลของงานขาดกฎเกณฑ์ และการควบคุมดูแลงานจะทำงานประจำเป็นงานหลักหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในทุกกรณีไม่ชอบตำหนิหรือชมการปฏิบัติงานใด ๆ อนุมัติให้ผู้ร่วมงานดำเนินงานโดยไม่พิจารณาเหตุผลใด ๆ ขาดกฎเกณฑ์ และเหตุผลในการทำงาน

ฐานา ปานา ฉินไพศาล (2559, น. 9-8) กล่าวว่า การศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริหารในฟการใช้อิทธิพลที่มีต่อแบบของภาวะผู้นำแบบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสามารถจำแนกออกเป็น 3 รูปแบบคือ

1. แบบการจูงใจ
2. แบบการตัดสินใจและ
 - 2.1 ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocrati Style)
 - 2.2 ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Style)
 - 2.3 ผู้นำแบบเสรีนิยม (Freerein Style)
3. แบบสภาวะแวดล้อมในการทำงาน

นิตินิพนธ์ ฤๅ๓๓๓๓๓๓ (2562, น. 232) ได้แบ่งลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้ แบบของผู้นำ (Leadership Styles) แบบของผู้นำสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. พิจารณาจากอำนาจของผู้นำ

บุคคลที่มีอำนาจในองค์กรและเป็นผู้นำจะสามารถนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ผู้นำในลักษณะนี้จะมีด้วยกัน 3 แบบ คือ

1.1 ผู้นำแบบใช้พระเดช (Legal Leader) เป็นผู้นำที่ได้อำนาจมาตามกฎหมาย โดยมีตำแหน่งหน้าที่และมีผู้ใต้บังคับบัญชาที่เขาสามารถสั่งการได้โดยชอบธรรม เพราะผู้นำสามารถออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งได้ดังนั้น ในองค์กรจะมีผู้นำที่ได้อำนาจมาจากการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาผู้นำที่ใช้อำนาจมากจนเกินไป อาจมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นำแบบใช้พระเดชจะใช้อำนาจออกคำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามมากกว่าผู้นำแบบอื่น

1.2 ผู้นำแบบใช้พระคุณ (Charismatic leader) ผู้นำในลักษณะนี้จะเป็นผู้นำที่สามารถครองใจผู้ใต้บังคับบัญชาได้เพราะไม่ได้ใช้อำนาจมากในการบริหารจัดการหรือออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามเขาจะไม่ใช้พระเดชในการบังคับบัญชา แต่จะใช้พระคุณมากกว่า จึงผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธารักใคร่และเชื่อถือต่อผู้นำในลักษณะนี้ ดังนั้นผู้นำแบบใช้พระคุณจะใช้เหตุและผลในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ผู้นำแบบพ่อพระ (Symbolic leader) ผู้นำในลักษณะนี้จะให้ความช่วยเหลือมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งเปรียบเสมือนบิดา ดังนั้นผู้นำแบบพ่อพระจึงเป็นบ่อเกิดแห่งพลังความสามัคคีในองค์กรทำให้เกิดพลังในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายร่วมกันผู้นำแบบพ่อพระจึงให้ความเมตตาช่วยเหลือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามาก

2. พิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ

ได้แบ่งผู้นำโดยพิจารณาจากการใช้อำนาจสามารถแบ่งผู้นำได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

2.1 ผู้นำที่ใช้อำนาจแบบเผด็จการ (Autocratic leader) ผู้นำแบบนี้จะใช้อำนาจอย่างเต็มที่ในการออกคำสั่งรวบรัดอำนาจต่าง ๆ รวมทั้งแก้ไขปัญหาใด ๆ ทุกอย่าง โดยจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นใด ๆ ผู้ใต้บังคับบัญชามีหน้าที่เชื่อฟังและปฏิบัติตาม แต่เพียงอย่างเดียวทุกอย่างจะต้องทำตามคำสั่งเท่านั้นดังนั้นผู้นำที่ใช้อำนาจแบบนี้จึงมีลักษณะเป็นผู้นำแบบเผด็จการผู้นำที่ใช้อำนาจแบบเผด็จการจะมีลักษณะดังนี้

2.1.1 ผู้นำมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทั้งหมดขององค์กร

2.1.2 กิจการต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการทำงานทั้งหมดจะถูกสั่งการโดยผู้นำเท่านั้น

2.1.3 ผู้นำจะคอยควบคุมดูแลในเรื่องต่าง ๆ เอง

2.1.4 การให้ความชอบหรือการลงโทษจะเป็นหน้าที่ของผู้นำโดยตรง

2.2 ผู้นำที่ใช้อำนาจแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) ผู้นำแบบนี้ จะให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชามากเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น ไม่เน้นเรื่องการใช้อำนาจมากเกินไปเพราะอาจทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเกรงกลัวสนับสนุนให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นร่วมกันนำที่ใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยจะมีลักษณะดังนี้

2.2.1 นโยบายต่าง ๆ จะถูกกำหนดโดยมีการประชุมร่วมกันของกลุ่ม โดยมีการตัดสินใจร่วมกัน

2.2.2 กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดขึ้นโดยการเห็นชอบของคนในกลุ่มซึ่งได้มีการปรึกษาหารือกันเรียบร้อยแล้ว

2.2.3 สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้โดยเสรี

2.2.4 การตำหนิหรือการชมเชยจะเกิดขึ้นในกลุ่มโดยผู้นำจะไม่ใช้วิธีการกล่าวกับตัวบุคคลนั้นโดยตรง

2.3 ผู้นำที่ใช้อำนาจแบบเสรีนิยม (Free-Rein leader) ผู้นำแบบนี้จะปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีเสรีอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานโดยผู้ใต้บังคับบัญชาจะทำหน้าที่ภายใต้ขอบเขตและหน้าที่ปัญหาต่าง ๆ จะปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแก้ไขและตัดสินใจเอง แต่ในความเป็นจริงแล้วอาจจะมีผู้นำในลักษณะนี้น้อยมากในองค์กรเพราะผู้นำเองจะมีลักษณะไม่อยู่ในสภาวะการเป็นผู้นำคือเป็นผู้นำที่ไม่เข้มแข็งไม่มีการควบคุมสั่งการการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาก็มีลักษณะของการปฏิบัติงานที่ขาดประสิทธิภาพผู้นำที่ใช้อำนาจแบบเสรีนิยมจะมีลักษณะดังนี้

2.3.1 บุคคลและกลุ่มจะมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจ

2.3.2 ผู้นำจะคอยให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ โดยจะไม่เข้าไปมีบทบาทด้านการบริหารงานมากนัก

2.3.3 ผู้นำจะปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาจัดการทุกอย่างด้วยตัวเอง

2.3.4 ผู้นำจะไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้คำแนะนำกับกลุ่ม

3. พิจารณาจากบทบาทของผู้นำ

บทบาทของผู้นำ คือ การแสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่ดังนั้นในการพิจารณาจากบทบาทของผู้นำจึงสามารถแบ่งผู้นำออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

3.1 บทบาทแบบบิดามารดาปกครองลูก (Parental leaders) ผู้นำในลักษณะนี้จะใช้อำนาจในการปกครองคล้าย ๆ แบบเผด็จการคือออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามแต่เพียงอย่างเดียวผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานผิดพลาดผู้นำจะเข้ามาปกป้องผู้ใต้จะว่ากล่าวผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ได้จึงเปรียบเสมือนบิดามารดาปกครองลูก

3.2 บทบาทแบบใช้กลวิธีควบคุมหรือกุมการบริหาร (Manipulation leader) ผู้นำจะพยายามสร้างสมประสงค์การรับรู้ความชำนาญโดยมีการแสดงบทบาทอยู่เบื้องหลัง ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีลักษณะคล้ายหุ่นเชิด เพราะการบริหารจัดการทั้งหมดถูกผู้นำควบคุมเอาไว้ทั้งหมดและมักไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3 บทบาทแบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert Leader) ผู้นำในลักษณะนี้นอกจากจะสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามแล้วยังคอยให้คำแนะนำให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ผู้นำแบบนี้จะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสูง จึงสามารถให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญมากด้วยประสบการณ์จึงสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

4. พิจารณาจากการปฏิบัติของผู้นำ

ลักษณะของผู้นำโดยคำนึงถึงการปฏิบัติหรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานซึ่งสามารถแบ่งผู้นำตามการปฏิบัติงานได้ดังนี้

4.1 ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ (Regulative leader) ผู้นำแบบนี้จะถือเอากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานมีความเคร่งครัดกับระเบียบมากไม่มีความยืดหยุ่นใด ๆ ถ้าองค์กรมีผู้นำในลักษณะนี้อาจทำให้พนักงานเกิดความเบื่อหน่ายการทำงาน เพราะให้ความสำคัญกับเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มากจนเกินไป

4.2 ผู้นำแบบบงการ (Directive leader) ผู้นำแบบนี้จะใช้อำนาจในการออกคำสั่ง แต่เพียงอย่างเดียวไม่ให้คำแนะนำ หรือฝึกสอนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความหวาดกลัวทำงานอย่างไม่มีความสุข

4.3 ผู้นำแบบจูงใจ (Persuasive leader) เป็นผู้นำที่คอยเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออกกล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ทำให้พนักงานเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่เพราะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้นำที่มีลักษณะแบบจูงใจจึงทำให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน เพราะผู้ใต้บังคับบัญชามีกำลังใจในการทำงาน

4.4 ผู้นำแบบร่วมใจ (Participative leader) ผู้นำในลักษณะนี้ส่วนใหญ่แล้ว จะใช้อำนาจแบบประชาธิปไตยเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เป็นการเปิดโอกาสในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน นอกจากนั้นผู้นำจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา

ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ

รุ่ง แก้วแดง (2543, น. 278) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ

ถาวร เสี่ยงเอียด (2550, น. 150) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้แนวคิดวิธีการตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 140) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถมีอิทธิพลชี้แนะและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความรู้และสามารถคิดค้นริเริ่มพัฒนาสิ่งใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถหรือคุณลักษณะของผู้บริการสถานศึกษาในการนำความรู้แนวคิดวิธีการตลอดจนเทคโนโลยีและทำให้บุคคลากรปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, น 31) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นจะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการได้

สมุทรา ชำนาญ (2556, น. 221) กล่าวถึง ความสำคัญของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ระบุว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญ คือ จะช่วยให้ผู้น้ององค์กรทางการศึกษาสามารถทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางถูกต้องที่ควรโดยผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของงานวิชาการสามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จึงถือได้ว่าผู้นำทางวิชาการเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรทางการศึกษา

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 151) ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมีอิทธิพลและกระตุ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลกระตุ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสามารถทำให้

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและทำให้การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

บทบาทผู้บริหารกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 149) ได้สังเคราะห์และศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารมีบทบาทที่ต้องปฏิบัติตนและปฏิบัติงานใน 8 ดังนี้

1. บทบาทผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้ริเริ่มในการคิดกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสถานศึกษาไปในทางที่ดีขึ้นสามารถมีอิทธิพลต่อความคิดพฤติกรรมของครูบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถกระตุ้นชักจูงโน้มน้าวและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลแก่สถานศึกษา

2. บทบาทผู้ประสานงานและสร้างเครือข่าย หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้ประสานการดำเนินงานระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับหน่วยงานภายนอกสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ๆ หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา

3. บทบาทนักแก้ปัญหา หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้พิจารณาในการตัดสินใจแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตั้งแต่ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา และพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมโดยยึดหลักคุณธรรมและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบตลอดจนเป็นผู้แทนในการเจรจาต่อรองเพื่อการดำเนินงานใด ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษา

4. บทบาทนักพัฒนาระบบ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้คิดค้นพัฒนาระบบการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสามารถกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์พันธกิจที่ชัดเจนของสถานศึกษาวางแผนการดำเนินงานจัดโครงสร้างการบริหารจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมแก่กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณวัสดุอุปกรณ์บุคลากร ฯลฯ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรการดำเนินงานตามแผนการกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงานและการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

5. บทบาทนักวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้สืบค้นแสวงหาและเรียนรู้เพื่อให้เป็นผู้รอบรู้ด้านวิชาการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูบุคลากรเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นผู้นิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. บทบาทสร้างทีมงาน หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นกัลยาณมิตรเอาใจใส่ดูแลปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีพัฒนาการทำงานเป็นทีมส่งเสริมให้เกิดความผูกพันสามัคคีกลมเกลียวในการทำงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

7. บทบาทพัฒนาทรัพยากรบุคคล หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้ให้คำปรึกษาคำแนะนำถ่ายทอดความรู้สอนงานหรือเป็นที่เลี้ยงแก่ครูในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาการของครูเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู

8. บทบาทนักสื่อสาร หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้แสวงหาปรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เท่าทันเหตุการณ์ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษาด้วยวิธีการหรือเครื่องมือต่าง ๆ อย่างหลากหลายและเป็นผู้แจ้งประกาศถ่ายทอดหรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่ครูบุคลากรผู้ปกครองชุมชนด้วยวิธีการช่องทางต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลอื่นได้รับรู้และมีความเข้าใจสามารถปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานได้สอดคล้องนโยบายทิศทางดำเนินงานที่กำหนดแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลทั้งการพัฒนาดตนเองให้มีความรู้ทางวิชาการการพัฒนางานการพัฒนาครูและทีมงานตลอดจนการสื่อสารและการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2564, น. 133) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษาโดยมีองค์ประกอบสำคัญคือการพัฒนาวิสัยทัศน์การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเสริมสร้างและพัฒนาโดยการสร้างความร่วมมือกับชุมชนครูผู้ปกครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใช้อำนาจ ความเชี่ยวชาญคุณธรรมจริยธรรมในการแก้ปัญหาและตัดสินใจส่งเสริมกระตุ้นให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียนรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนและต้องพัฒนาดตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการสร้างองค์ความรู้และสามารถบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีผลโดยตรงกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่จัดการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Phillip Hallinger and Joseph Murphy, 1985 p. 221-224) ซึ่งได้เสนอองค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมในการกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ได้แก่

1.1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรม การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษาและปฏิบัติตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมของทีมงานในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู

1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรมในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจอยู่ในรูปแบบการจัดประชุม การติดต่อประสานงานและ การแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือการพูดคุยกับครูและนักเรียน

2. การจัดการด้านการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครูการเรียนของนักเรียนและการประสานงาน ด้านการเรียนการสอน ได้แก่

2.1 การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหาร ได้แสดงพฤติกรรม การติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการสอนของครูให้มีความสอดคล้อง กับเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอน การตรวจเยี่ยมชั้นเรียน การกระตุ้น และการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรม การประสานงานกับครูในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เช่น การวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้ การพัฒนานวัตกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร การจัดให้ครูได้รับการอบรมเพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ตลอดจนพิจารณา ประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำหลักสูตรไปใช้

2.3 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรม ในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและนำผลการทดสอบ

มาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ตลอดจนมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและสะท้อนความก้าวหน้าของนักเรียนให้ครูและผู้ปกครองทราบ

3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวย ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาและสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพและการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

3.1 การควบคุมการใช้เวลาในการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรม การควบคุมการใช้เวลาสอนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การตรวจเยี่ยมชั้นเรียน การควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนหยุดชะงัก

3.2 การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมในการมีปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและนักเรียน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลในด้านความต้องการของนักเรียน และครู

3.3 การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมในการสร้างแรงจูงใจให้กับครูเพื่อเกิดการสร้างพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น การกำลังใจเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน การกล่าวแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในงานที่มอบหมาย การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วยความเป็นธรรม การสนับสนุนให้ใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3.4 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรม การกระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น จัดทำวิจัยในชั้นเรียน และจัดทำรายงานการวิจัย การสนับสนุน ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเข้ารับการศึกษาอบรม การกระตุ้นให้ครูคิดค้นวิธีการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ

3.5 การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรมกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการ การนิเทศภายใน การกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น การส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

3.6 การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรม การจัดสิ่งแวดลอมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระเบียบ สะอาด และเอื้อต่อการเรียนรู้ สำนวณ สิ่งต่าง ๆ ด้วยความสะอาดและเหมาะสมกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมและสถานการณ์

Bamburg and Andrews (1990, p. 29) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลพบว่าประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

1. วิสัยทัศน์ (Vision) ต้องเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ
2. การสื่อสารวิสัยทัศน์ (Communicate vision) เป็นการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ให้กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อการสนับสนุนวิสัยทัศน์ดังกล่าว
3. การเตรียมการ (Provide) เป็นการเตรียมการและเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูล ข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำวิสัยทัศน์ไปสู่ความสำเร็จ

4. การจัดการ (Manage) เป็นการจัดการเพื่อให้วิสัยทัศน์บังเกิดผลเป็นจริง
 เพ็ญพักตร์ ภูศิลา (2557, น.117) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการได้ดังนี้

องค์ประกอบด้านการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีตัวแปรที่สังเกตได้ 4 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และการจัดการความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมทั้งการทบทวนความรู้เดิม และการฝึกทักษะใหม่ๆ และนำมาใช้
3. ผู้บริหารมีการพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู
4. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

องค์ประกอบด้านการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และชุมชน ตัวแปรที่สังเกตได้ 3 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และเหมาะสม ในการสื่อสาร
2. ผู้บริหารมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ครูและนักเรียน
3. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม ความสามัคคีและความผูกพันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน โดยมีตัวแปรที่สังเกตได้ 3 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการสื่อสาร และประสานงานระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
2. ผู้เรียนมีการนำหลักการตอบสนองต่อการช่วยเหลือมาช่วยในการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

3. ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การปฏิบัติการ รวมถึงการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

องค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ตัวแปรที่สังเกตได้ 9 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของครู
2. ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการวิเคราะห์ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู
4. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต

และอัตลักษณ์ของโรงเรียน

5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผล และมีความต่อเนื่อง

6. ผู้บริหารมีการพัฒนาครูแกนนำของโรงเรียน
 7. ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ ของบุคลากรภายในองค์กร
 8. ผู้บริหารมีการประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 9. ผู้บริหารมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคลอย่างละเอียด เพื่อการพัฒนา
- องค์ประกอบด้านการสร้างนวัตกรรมทางวิชาการ ตัวแปรที่สังเกตได้ 3 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการจัดมุมศึกษาค้นคว้าที่มีหนังสือและตำราทางวิชาการใหม่ ๆ
2. ผู้บริหารมีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลนักเรียน

และการประกันคุณภาพ

3. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

องค์ประกอบด้านการกำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการศึกษา ตัวแปรที่สังเกตได้ 5 ตัวแปร ดังนี้

1. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูมองสะท้อนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
2. โรงเรียนมีการใช้หลักการส่งต่อข้อมูลผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ผู้บริหารมีการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางวิชาการ
5. ผู้บริหารใช้เป้าหมายของโรงเรียนในการตัดสินใจงานวิชาการ

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 143) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ดังนี้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครูและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู มีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอนเป็น พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานวิชาการและการเรียนการสอนประกอบด้วยพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย 22 พฤติกรรมดังนี้

1.1 สำรวจวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาโดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

1.3 เป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.4 ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิดร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.5 ร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.6 การบริหารจัดการมุ่งเป้าหมายไปที่ผลลัพธ์ด้านผู้เรียนเป็นหลัก

1.7 การจัดการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทุกคนอย่างเสมอภาค

1.8 จัดระบบโครงสร้างการทำงานและบทบาทหน้าที่ของครูอย่างชัดเจน

1.9 กำหนดภาระงานสอนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครู

1.10 ส่งเสริมให้ครูทำงานเป็นทีมและความร่วมมือในการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมาย

1.11 จัดสรรเวลาและเอื้ออำนวยให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนเป็นหลัก

1.12 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

1.13 สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาและเติมเต็มความรู้ทักษะความสามารถตามความต้องการของผู้เรียน

1.14 การดำเนินงานมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา

1.15 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.16 สนทนากับครูเพื่อสร้างความตระหนักและความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ

1.17 ส่งเสริมและให้โอกาสแก่ครูเป็นผู้นำในด้านการสอน

1.18 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและจัดทำรายงานทุกปี

1.19 นิเทศติดตามให้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง

1.20 กำกับติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติจริง

1.21 ติดตามและประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินผู้เรียน ไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนางาน

1.22 ใช้ผลการพัฒนางานด้านการเรียนการสอนประกอบการพิจารณาความดี ความชอบ

2. พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของงานวิชาการและความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาประกอบด้วยพฤติกรรมปฏิบัติตนที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู เป็นแบบอย่างที่ดีทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ประกอบด้วย 11 พฤติกรรม ดังนี้

2.1 มีความคาดหวังและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานสูง

2.2 มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงานให้สำเร็จ

2.3 มีความยืดหยุ่นในการทำงานโดยปรับตามสถานการณ์

2.4 ให้เกียรติและไม่วางตนแสดงอำนาจว่าอยู่เหนือผู้อื่น

2.5 ปฏิบัติตนอย่างเพื่อนและให้ความเป็นกันเองกับลูกน้อง

2.6 มีความเมตตาช่วยเหลือดูแลเอาใส่ใจทุกข์สุขของลูกน้อง

2.7 ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2.8 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป

2.9 รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

2.10 เปิดเผยตรงไปตรงมา

2.11 มีความยุติธรรม

3. ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางวิชาการประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัวในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และความรู้ความเข้าใจทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาการ อาทิ หลักสูตร วิธีการสอนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ประกอบไปด้วย 11 พฤติกรรมดังนี้

- 3.1 คิดค้นริเริ่มสิ่งใหม่ที่แปลกแตกต่างจากคนอื่น
- 3.2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการคิดค้นวิธีการสอนใหม่ ๆ
- 3.3 เรียนรู้วิธีการสอนใหม่ ๆ และทดลองปฏิบัติจริง
- 3.4 มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 3.5 ชอบคิดล่วงหน้าทำงานเชิงรุก
- 3.6 มีความรอบรู้ในงานวิชาการสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู
- 3.7 มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.8 มีความรู้ความเข้าใจเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน
- 3.9 มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 3.10 มีความสามารถในการแก้ปัญหา
- 3.11 ใฝ่รู้แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่เสมอ

4. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการประกอบด้วยพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานพัฒนาการเรียนการสอนของครูประกอบไปด้วย 10 พฤติกรรมดังนี้

- 4.1 ประชุมอบรมอธิบาย ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรเสมอ
- 4.2 เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
- 4.3 จัดหาเอกสารสื่อต่าง ๆ ให้ครูใช้เรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง
- 4.4 ประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 4.5 นำครูไปทัศนศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่ดีเลิศ
- 4.6 นิเทศทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนและวิจัยในชั้นเรียน
- 4.7 กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูคิดค้นวิธีการสอนหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ
- 4.8 จัดนิทรรศการประจำปีให้ครูได้เผยแพร่ผลงานนวัตกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 4.9 จัดประกวดผลงานนวัตกรรมของครูและมอบรางวัลประจำปี
- 4.10 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของครู

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูประกอบด้วยพฤติกรรมการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้คำแนะนำในการพัฒนาผลงานทางวิชาการของครูพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการเสริมแรงเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 พฤติกรรมดังนี้

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของครู

5.2 ให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

5.3 สนับสนุนการไปฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กับ

หน่วยงานต่าง ๆ ตามความสนใจของครู

5.4 ส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ

5.5 สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน

5.6 ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดี

สกล คามบุศย์ (2559, น. 6) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้ 13 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยยึดหลักคุณธรรมในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดีในทางจริยธรรมมีความซื่อสัตย์ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวบริหารโรงเรียนโดยยึดกรอบตามระเบียบกฎหมายนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและรับผิดชอบรายงานภารกิจของโรงเรียนต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างโปร่งใส

2. ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์มีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนมีส่วนร่วมใน

3. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิตการวางแผนและดำเนินการพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชนและเป็นแบบอย่างในการทุ่มเทเสียสละเพื่อผู้เรียนครูและบุคลากรและโรงเรียน

4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างหรือกำหนดวัฒนธรรมองค์กรขึ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความตระหนักและปฏิบัติหน้าที่ราชการให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวิพากษ์วัฒนธรรมองค์กรเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมขององค์กร

ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรและปรับปรุงกฎระเบียบหรือนโยบายในการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร

5. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยมีการศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญเข้าเป็นอย่างรอบด้านเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและความต้องการของท้องถิ่นครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยเสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชนการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูบุคลากรจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย

7. ด้านความรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายด้านการศึกษามีความรอบรู้ด้านวิชาการเป็นแหล่งวิชาการของครูบุคลากรและชุมชนนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานและส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถแข่งขันได้ในระดับต่าง ๆ

8. ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายในการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญการวางแผนและกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนการจูงใจให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และการตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

9. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู

10. ด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยมีการวิเคราะห้ผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพส่งเสริมสนับสนุน

ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพส่งเสริมผู้เรียนให้ได้แสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถตามศักยภาพอย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านอัจฉริยภาพ ของผู้เรียนแต่ละคนและประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

11. ด้านการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยศึกษาและวางแผนเกี่ยวกับสภาพความต้องการจำเป็นในการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีไว้อย่างเป็นระบบจัดหาสื่ออุปกรณ์ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม จัดหาและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเพียงพอและเหมาะสมครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดหาจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีตามสภาพความต้องการจำเป็นขององค์กรและปรับปรุงพัฒนาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่เสมอ

12. ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายในใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรสะท้อนข้อมูลจากการนิเทศภายในให้ครูบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาในโอกาสต่อไปและประเมินผลการนิเทศภายในเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในให้ดียิ่งขึ้น

13. ด้านการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปฏิบัติงานโดยศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการวางแผนและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมีส่วนร่วมในการดำเนิน การตามระบบประกันคุณภาพภายในที่กำหนดขึ้นรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนอย่างเป็นระบบตามความเป็นจริง และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วิเชียร ทองคลี (2560, น. 10) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย หมายถึง ผู้บริหาร สร้างภาพในอนาคตขององค์กรหรือในหน่วยงานซึ่งจะเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาที่ต้องการให้เกิดขึ้นโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างอย่างเป็นระบบรอบด้านเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

2. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารมีกระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน หมายถึง การที่กลุ่มของคนหรือกลุ่มที่มีการประสานงานหรือทำงานร่วมกัน หรือลงมือทำกิจกรรม มีความสัมพันธ์ระหว่างกันหลายด้าน โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมเครือข่ายมีลักษณะเท่าเทียมกันและเห็นความตระหนักร่วมกันในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ

5. การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารพัฒนาองค์การให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการให้บุคลากรทั่วทั้งองค์การสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างสะดวกทั่วถึง ทำให้บุคลากรในองค์การเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ใน การปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่องค์การเผชิญอยู่ตลอดจนนำมาใช้เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์กระบวนการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในองค์การอันจะส่งผลให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ

พินกร บัวชู (2562, น. 289) กล่าวถึง องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ไว้ว่า มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์การด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลและประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์การ การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ขององค์การด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าจะต้องเป็นผู้นำในการใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) สามารถจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมืออาชีพ ออกแบบสถานที่ทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ

3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) โดยนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด

ทำให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรตั้งแต่การทำงานประจำวัน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขีดความสามารถของคนในองค์กร จัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหาในการทำงาน การสร้างสรรคนวัตกรรมดิจิทัลใหม่ การเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นมืออาชีพในการทำงานตามแผนที่กำหนด การจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กรได้อย่างทั่วถึง ติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาให้โอกาสทดลองโครงการใหม่ ๆ และมีความรวดเร็วในการตัดสินใจ

วิเศษ ผลอง (2562, น.15) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 คือ การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะสังคม และทักษะชีวิต การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดบูรณาการ การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน มีการลดภารกิจที่ไม่จำเป็น มีการรายงานตรวจวัดการปฏิบัติงานที่ชัดเจนโดยมีตัวชี้วัด ผลการปฏิบัติงาน มีระบบรายงานการปฏิบัติงานมีเครื่องมือในการตรวจสอบมีการคิดตามระบบงาน

2. การพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะสังคมและทักษะชีวิต หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ มีการให้โอกาสผู้เรียนได้มีอิสระในการเลือกที่จะเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการแก้ปัญหา มีการพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีอิสระและมีความสุขในการเรียนรู้ มีการคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ สามารถวัดคุณลักษณะผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับพฤติกรรมตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง มีการส่งเสริมผู้เรียนได้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและความคิดรวบยอด

3. การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ หมายถึง มีการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

4. การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร หมายถึง มีการส่งเสริมการใช้สื่อ CAI ช่วยสอนให้เกิดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสืบค้นวิทยาการใหม่ ๆ จากอินเทอร์เน็ต มีการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ ICT บูรณาการการเรียนรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ มีการจัดระบบข้อมูล

สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบและเผยแพร่ความรู้ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีการจัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง มีกระบวนการบทบาทที่สามารถเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้เชี่ยวชาญของกลุ่มกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อรักษาเครือข่ายให้ดำรงอยู่

ชินวัตร เจริญนิത്യ (2562, น.73-74) กล่าวถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

การบริหารงานวิชาการกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นสิ่งที่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด งานวิชาการเป็นหนึ่งในงานสำคัญของสถานศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสรุปหลักการได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยี อยู่เสมอ
2. ปรับตัวให้พร้อมสำหรับโลกแห่งข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลระบบ Big Data
3. การเปิดใจรับฟังความคิดเห็น
4. เป็นผู้นำที่ให้ปรึกษาที่ดี
5. ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตน
6. ปรับเปลี่ยนการทำงานให้หลากหลายให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ

วันชัย ราชวงศ์ (2562, น.27-28) กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลโดยกล่าวถึงผู้บริหารยุคดิจิทัลที่เกี่ยวกับวิชาการ ไว้ที่น่าสนใจดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสามารถในการผลักดันให้ครูใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และการสอน และสามารถสรุปตัวบ่งชี้ที่ใช้กำหนดส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้ 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1.1 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อ นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน

1.2 อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

1.3 จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

1.4 อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา

1.5 ดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

2. การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลทั้งในแง่ของการเรียนการสอนหรือการประเมินการใช้เทคโนโลยี และสามารถสรุปตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลได้ 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.1 มีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์

2.2 ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

2.4 ประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

มณีรัตน์ สุดเต้ (2563, น.353-355) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ไว้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ

1.1 สถานศึกษาได้วางแผนและแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตตามความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติก่อนหลังการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจ สามารถนำการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการบูรณาการ เทคโนโลยีเพื่อยกระดับความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะค้นหาวิธีการปรับปรุงสถานศึกษาและการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนเอง ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ใช้ประโยชน์การเชื่อมต่อเทคโนโลยี เพิ่มโอกาสในการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมของสถานศึกษาหลาย ๆ ด้าน

2. ด้านการบริหารจัดการ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเรียนรู้การจัดการและใช้เทคโนโลยี

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในเวลาจริงผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย และไม่เป็นการสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง โดยสามารถประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลข่าวสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในยุคดิจิทัลได้อย่างทันทีทันใด

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นแกนนำในการนำเสนอหรือประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ในส่วนนี้เน้นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถกำหนดรูปแบบที่เป็นรากฐานในการประชาสัมพันธ์เชิงบวก โดยใช้เครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ ที่ให้บริการฟรีต่าง ๆ ในการที่จะทำเช่นนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างเครื่องมือหรือช่องทางที่จะทำให้ครู ผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสแบ่งปันเรื่องราวในเชิงบวกเกี่ยวกับสถานศึกษาด้วย

2.5 สถานศึกษาจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ

3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ จะต้องการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งเป็นหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญเพราะบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจครูให้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องเรียนอัจฉริยะ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และลงมือค้นหาความรู้เพื่อนำมาต่อยอดด้วยกระบวนการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ จนสามารถนำมาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมได้ ฯลฯ หรือแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงาน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. ด้านการนิเทศ

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมั่นใจว่าครูและบุคลากรเป็นบุคคลที่พร้อมจะเรียนรู้ ซึ่ง การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการให้คำชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือจากผู้นิเทศที่กระทำต่อครู ซึ่งจะส่งผลต่อผู้เรียนเพื่อช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตาม มาตรฐานที่กำหนด

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและการบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กรโดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ได้เอง เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดหาทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญทั้งนักการศึกษาและนักปฏิบัติ เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาความเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564, น.7-8) กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบไปด้วย

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล หมายถึง การที่ผู้น้องค์กรสามารถสร้างภาพในอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงาน เรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการเรียนรู้ และแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญสูงสุดกับงานวิชาการ

2. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง การที่กลุ่มคนหรือ กลุ่มที่มีการประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ตหลากหลายช่องทางในการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน และตระหนักร่วมกัน ในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถใช้ในการพัฒนาทักษะดิจิทัลในองค์กร ใช้เครื่องมือทางดิจิทัล มีกลยุทธ์การตัดสินใจแบบดิจิทัล เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล

4. ด้านทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ทักษะการสื่อสาร การโน้มน้าว การจูงใจ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นการตัดสินใจร่วมกันในงานวิชาการ และใช้การสื่อสารด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย และเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับองค์กรภายในและระหว่างองค์กร เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการ

5. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร หมายถึง การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรในสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการมีทักษะการปฏิบัติงานแบบไร้ขีดจำกัดและมีความหน้าทางวิชาชีพ

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยได้จำแนกคุณลักษณะพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สังเคราะห์องค์ประกอบเป็นตัวแปร ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของนักวิชาการ

แหล่งอ้างอิง	องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
Bamburg and Andrews (1990)	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิสัยทัศน์ 2. การสื่อสารวิสัยทัศน์ 3. การเตรียมการ 4. การจัดการ
เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์ (2557)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้โรงเรียน 2. ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และชุมชน 3. กำหนดเป้าหมายและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน 4. การพัฒนาวิชาชีพครู 5. การสร้างนวัตกรรมทางวิชาการ 6. กำกับติดตามและสะท้อนผลการจัดการศึกษา
จิตติมา วรณศรี (2557)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอนพฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ 2. พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ 3. ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ 4. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู 5. การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู
สกล คามบุศย์ (2559)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านวิสัยทัศน์ 3. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี 4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 5. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แหล่งอ้างอิง	องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล
	<ol style="list-style-type: none"> 6. ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 7. ด้านความรู้ 8. ด้านความเป็นผู้นำ 9. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร 10. ด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน 11. ด้านการจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี 12. ด้านการนิเทศภายใน 13. ด้านการประกันคุณภาพภายใน
Phillip Hallinger and Joseph Murphy (1985)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก
วิเชียร ทองคลี (2560)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย 2. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน 5. การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
วิศวะ ผลกอง (2562)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. พัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะสังคมและทักษะชีวิต 3. การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ 4. การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร 5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
ชินวัตร เจริญนิตย์ (2562)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ 2. ปรับตัวให้พร้อมสำหรับโลกแห่งข้อมูล 3. การเปิดใจรับฟังความคิดเห็น 4. เป็นผู้นำที่ให้ปรึกษาที่ดี 5. ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสแสดงศักยภาพ 6. ปรับเปลี่ยนการทำงานให้หลากหลายให้เหมาะกับยุคดิจิทัล

แหล่งอ้างอิง	องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล
วันชัย ราชวงศ์ (2562)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2. การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
ทินกร บัวชู (2562)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว 3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ 4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร 5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล
มณีนรีตัน สุดเต้ (2563)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารจัดการ 3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 4. ด้านการนิเทศ
ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ 3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 4. ด้านทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 5. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลข้างต้น พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ขึ้นอยู่กับแนวคิดของนักวิชาการและองค์กรมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน และมีส่วนที่แตกต่างกันไป สำหรับในงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังตาราง 2

ที่	องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		Bamburg and Andrews (1990)	เพ็ญพักตร์ ภูศิลา (2557)	จิตติมา วรธรรมศรี(2557)	สกถ คามบุศย์(2559)	Hallinger and Murphy(1985)	วิเชียร ทองคลี(2560)	มนีรัตน์ สุดเต(2563)	วิศวะ ผลทอง(2562)	ชินวัตร เจริญมิตร(2562)	วันชัย ราชวงศ์(2562)	ทินกร บัวชู (2562)	ศิริพงษ์ กลิ่นเพชร (2564)	ความถี่
12	การพัฒนางานวิชาการที่เน้น การเรียนการสอนพฤติกรรม แบบมุ่งงานวิชาการและ มุ่งความสัมพันธ์			√										1
13	พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการ และมุ่งความสัมพันธ์			√										1
14	การพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการครู			√										1
15	ด้านคุณธรรมจริยธรรม				√									1
16	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี				√									1
17	ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร				√									1
18	ด้านความรู้				√									1
19	ด้านความเป็นผู้นำ				√									1
20	ด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศ ของนักเรียน				√									1
21	ด้านการจัดหาสื่ออุปกรณ์และ เทคโนโลยี				√									1
22	ด้านการประกันคุณภาพภายใน				√									1
23	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร						√							1
24	การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือการทำงาน						√							1

ที่	องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล												ความถี่
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		Bamburg and Andrews (1990)	เพ็ญพักตร์ ภูศิลา (2557)	จิตติมา วรธรรมศรี(2557)	สกล คามบุศย์(2559)	Hallinger and Murphy(1985)	วิเชียร ทองคลี(2560)	มนิรัตน์ สุดแต่(2563)	วิศวะ ผลทอง(2562)	จินวดีตร เจริญนิรันดร์(2562)	วันชัย ราชวงศ์(2562)	ทินกร บัวชู (2562)	ศิริพงษ์ กลิ่นไพฑูริย์ (2564)	
38	ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้											√		1
39	ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร											√		1
40	การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล											√		1
41	ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ												√	1
42	ด้านทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ												√	1
43	ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้												√	1

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ โดยเลือกจากองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป เนื่องจากมีเอกสารอย่างน้อย 2 แหล่งอ้างอิงขึ้นไป จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้และสังเคราะห์พฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ออกเป็นรายพฤติกรรม ดังตาราง 3 – 9

ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านวิสัยทัศน์

องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
Bamburg and Andrews (1990)	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์ ให้กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมทรัพยากรและบริหารจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน โดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์ ให้กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ บริหารจัดการวิสัยทัศน์ ให้บรรลุผล
สกล คามบุศย์ (2559)	ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติงานโดยให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์มีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนมีส่วนร่วมใน	<ol style="list-style-type: none"> ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์
Phillip Hallinger and Joseph Murphy (1985)	ผู้บริหารได้แสดง พฤติกรรมการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา และปฏิบัติตามภารกิจของ สถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารได้ แสดง พฤติกรรมในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจจะอยู่ในรูปแบบการจัดประชุม	<ol style="list-style-type: none"> ประชุมชี้แจงให้ ครู ผู้เรียน ชุมชน หรือผู้ปกครองทราบถึงเป้าหมายของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา และปฏิบัติตามภารกิจของ สถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
วิเชียร ทองคลี (2560)	ผู้บริหาร สร้างภาพในอนาคตของ องค์กรหรือในหน่วยงานซึ่งจะเป็น เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาที่ ต้องการให้เกิดขึ้นโดยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมอย่างอย่างเป็น ระบบรอบด้านเกิดจากการมีส่วน ร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคน	1. สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ในการกำหนด วิสัยทัศน์ 2. กำหนด วิสัยทัศน์พันธกิจร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้อง
ทินกร บัวชู (2562)	ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี วิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ หรือความคิด รวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง องค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรม ดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อ ยกระดับความเป็นเลิศ ขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุน เป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาส ในการแข่งขัน ขององค์กรด้วย นวัตกรรมดิจิทัล	1. แลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนา นวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ

องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์

นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564)	<p>การที่ผู้นำองค์กรสามารถสร้างภาพ ในอนาคตขององค์กรหรือ หน่วยงาน เรียนรู้เทคโนโลยีอย่าง ต่อเนื่อง สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการเรียนรู้ และ แผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคดิจิทัล โดยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วม ของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ งานวิชาการ</p>	<p>1. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการเรียนรู้ และ แผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค ดิจิทัลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม อย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจาก การมีส่วนร่วมของบุคลากรและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญ สูงสุดกับงานวิชาการ</p>

ตาราง 4 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน

องค์ประกอบด้านการพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
เพ็ญพักตร์ ภูศิลาปี (2557)	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และการจัดการความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน ฝึกอบรมทั้งการทบทวนความรู้เดิม และการฝึก ทักษะใหม่ ๆ และนำมาใช้ พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู จัดกิจกรรมที่ตอบสนองกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	1. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน 2. จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้ 3. พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู 4. จัดกิจกรรมที่ตอบสนองกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน
สกล คามบุศย์ (2559)	ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชนการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ การปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูบุคลากร จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย	1. เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน 2. ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 3. เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย

ตาราง 5 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการพัฒนาวิชาชีพครู

องค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
เพ็ญพักตร์ ภูศิศิลป์ (2557)	<p>ผู้บริหารมีการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของครู ใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการวิเคราะห์ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และอัตลักษณ์ของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูรายบุคคลที่มีประสิทธิผล และมีความต่อเนื่อง พัฒนาครูแกนนำของโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ ของบุคลากรภายในองค์กรประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคลอย่างละเอียดเพื่อการพัฒนา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารมีการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของครู 2. ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการวิเคราะห์ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ 3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู 4. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูรายบุคคลที่มีประสิทธิผลและมีความต่อเนื่อง 6. ผู้บริหารมีการพัฒนาครูแกนนำของโรงเรียน 7. ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรภายในองค์กร 8. ผู้บริหารมีการประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย 9. ผู้บริหารมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคลอย่างละเอียดเพื่อการพัฒนา

องค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู

นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
จิตติมา วรณศรี (2557)	ส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของครู ให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สนับสนุนการไปฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความสนใจของครู ส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดี	1. ส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะของครู 2. ให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู 3. สนับสนุนการไปฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความสนใจของครู 4. ส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ 5. สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน 6. ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดี
สกล คามบุศย์ (2559)	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรโดยใช้ความต้องการจำเป็นของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง บุคลากรได้รับการพัฒนาใน 2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ 3. เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู 4. วางแผนพัฒนาครูและบุคลากรโดยใช้ความต้องการจำเป็นของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม กำหนดเป้าหมายของการพัฒนา

องค์ประกอบด้านการพัฒนาวิชาชีพครู		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
วิเชียร ทองคลี (2560)	ผู้บริหารมีกระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ	1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบของบุคลากร
ชินวัตร เจริญนิตย์ (2562)	ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่เสมอ	1. ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ
ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564)	ผู้บริหาร ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะการปฏิบัติงาน แบบไร้ขีดจำกัดและมีความหน้าทางวิชาชีพ	1. ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ทาง วิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะการปฏิบัติงาน ไร้ขีดจำกัด และมีความหน้าทางวิชาชีพ

ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการนิเทศภายใน

องค์ประกอบด้านการนิเทศภายใน		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
สกล ความบุศย์ (2559)	ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติงานโดยครูและบุคลากรมี ส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ ภายในครูและบุคลากรมีความ เข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศ ภายในใช้รูปแบบการนิเทศภายใน ในรูปแบบกัลยาณมิตรสะท้อนข้อมูล จากการนิเทศภายในให้ครูบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่าง สร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนา ในโอกาสต่อไปและประเมินผลการ นิเทศภายในเพื่อใช้เป็นข้อมูลใน การวางแผนและพัฒนาการนิเทศ ภายในให้ดียิ่งขึ้น	1. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม ในการวางแผนการนิเทศภายใน 2. ครูและบุคลากรมีความเข้าใจ และให้ความร่วมมือกับนิเทศ ภายใน 3. ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบ กัลยาณมิตร 4. สะท้อนข้อมูลจากการนิเทศให้ ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา 5. ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการวางแผนและ พัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป
มณีรัตน์ สุดเต้ (2563)	ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมั่นใจ ว่าครูและบุคลากรเป็นบุคคลที่ พร้อมจะเรียนรู้ นิเทศเพื่อ ช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนและเพิ่ม ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนตาม มาตรฐานที่กำหนด	1. นิเทศโดยช่วยเหลือปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 2. ทำให้ครูผู้สอนพร้อมรับ การนิเทศและประเมินผล

ตาราง 7 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
Phillip Hallinger and Joseph Murphy (1985)	ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและนำผลการทดสอบมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาตลอดจนมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและสะท้อนความก้าวหน้าของนักเรียนให้ครูและผู้ปกครองทราบ	1. ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2. ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา
วันชัย ราชวงศ์ (2562)	ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา	1. ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานหลักสูตร 2. อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 3. จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน 4. อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

ตาราง 8 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก

องค์ประกอบด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
Phillip Hallinger and Joseph Murphy (1985)	<p>ผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรม การควบคุมการใช้เวลาสอนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและนักเรียนสร้างแรงจูงใจให้กับครูเพื่อเกิดการสร้างพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น การกำลังใจเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน การกล่าวแสดงความชื่นชมต่อความสำเร็จในงาน แสดงพฤติกรรม การกระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมให้ครูเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น จัดทำวิจัยในชั้นเรียนและจัดทำรายงานการวิจัย การสนับสนุน ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เข้ารับการฝึกอบรม การกระตุ้นให้ครู คิดค้นวิธีการสอนหรือ นวัตกรรมใหม่ ๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี 2. ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการ ทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน 3. สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน 4. สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียน 5. ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน
มณีรัตน์ สุดเต้ (2563)	<p>ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ จะต้องการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

องค์ประกอบด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเชิงบวก		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
	<p>ซึ่งเป็นหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะบรรยากาศการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา</p>	<p>2. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ</p> <p>3. จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา</p>

ตาราง 9 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
สกล คามบุศย์ (2559)	<p>การที่ผู้บริหารศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและความต้องการของท้องถิ่นครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. การที่ผู้บริหารศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและความต้องการของท้องถิ่นครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร</p>
วิเชียร ทองคลี (2560)	<p>ผู้บริหารมี กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p>	<p>1.จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา 2.นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล 3.ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p>

องค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้		
นักวิชาการ	รายละเอียด	พฤติกรรม
วิษวะ ผลทอง (2562)	มีการส่งเสริมการใช้สื่อ CAI ช่วยสอนให้เกิดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสืบค้นวิทยาการใหม่ ๆ จากอินเทอร์เน็ต มีการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ ICT บูรณาการเรียนรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบและเผยแพร่ความรู้ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีการจัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้	1.พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ 2.พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ 3.นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ 4.จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเอนกการสอนตามหลักสูตร 5.ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร

จากตาราง 3 - 9 ผู้วิจัยได้พิจารณาสังเคราะห์พฤติกรรมขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จาก 7 องค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ตามตาราง 2 จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์พฤติกรรมขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีพฤติกรรมซ้ำกันหรือมีพฤติกรรมใกล้เคียงกันรวมเป็นพฤติกรรมเดียวกัน และตั้งชื่อองค์ประกอบใหม่โดยเชื่อมโยงและสอดคล้องกับชื่อองค์ประกอบเดิม ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ที่	ด้าน	พฤติกรรม	ข้อ
1	ด้านวิสัยทัศน์ สถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ บริหารจัดการวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลและประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ สำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนดวิสัยทัศน์ 	6
2	ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ ของสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้ พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย 	6

ที่	ด้าน	พฤติกรรม	ข้อ
3	ด้านพัฒนาวิชาชีพครู	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และสร้างครูแกนนำ 2. ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู 3. ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผลและมีความต่อเนื่อง และสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู 5. ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา 6. ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู 7. ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการจัดทำโครงการด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน 8. ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9. ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร 10. ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ 	10

ที่	ด้าน	พฤติกรรม	ข้อ
4	ด้านการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน 2. ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน 3. ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร 4. สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5. ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป 6. ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล 	6
5	ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2. ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา 3. ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร 4. อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 5. จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน 6. อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ 	6

ที่	ด้าน	พฤติกรรม	ข้อ
6	ด้านการสร้าง บรรยากาศทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี 2. ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน 3. สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน 4. สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและผู้เรียน 5. ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน 6. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย 7. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ 8. จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา 	8
7	ด้านการบริหาร หลักสูตรและนำไปใช้ เพื่อบูรณาการทักษะ ชีวิต และเทคโนโลยี	<ol style="list-style-type: none"> 1. รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา 2. สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล 3. ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4. พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ 5. พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ 	8

ที่	ด้าน	พฤติกรรม	ข้อ
		6. นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์	
		7. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตาม หลักสูตร	
		8. ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียน ตามหลักสูตร	

จากตาราง 10 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยจำแนกเป็นการสังเคราะห์พฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 50 ข้อ โดยจำแนกเป็น 7 ด้าน

1. ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน โดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล ประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ นำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลสื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์ และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์บริหารจัดการวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์

2. ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้ พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย

3. ด้านพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และสร้างครูแกนนำส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง และสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและอัตลักษณ์ของโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม

ความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการ จัดทำโครงการด้านวิชาการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร ส่งเสริมครูและบุคลากร ให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ

4. ด้านการนิเทศ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ประเมินการสอนการวัดผล ความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ จัดสิ่งแวดล้อมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ

6. ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน สร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียนประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา

7. ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย

ตนเองตามความสามารถ พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2563, น. 85-86) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นเทคนิคทางสถิติที่มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มิได้มีความหมายหรือลักษณะการวัดที่สังเกตได้ชัดเจนเพียงมิติเดียวแต่เป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้นักวิจัยเกิดความเข้าใจในตัวแปรที่วัดได้ชัดเจนก่อนใช้ประโยชน์ ในประเด็นคำถามที่ซับซ้อนมากขึ้นในลำดับถัดไป

ข้อมูลเชิงเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ เดิมมีชื่อ เรียกว่า การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบรวม (Common Factor Analysis) หรือการวิเคราะห์ตัวประกอบเป็นหนึ่งในสี่เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์โพรไฟล์ (Latent Profile Analysis) การวิเคราะห์กลุ่มแฝง (Latent Class Analysis) และการวิเคราะห์ลักษณะแฝง

การวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏขึ้นราว ค.ศ. 1901 โดย Pear เสนอวิธีการสร้างแกนमुखสำคัญ (Principle Axes) และ ค.ศ. 1904 จากการนำเสนอแนวคิดของ Spearman ที่เสนอโมเดลสององค์ประกอบของสติปัญญาว่า แบบทดสอบแต่ละฉบับวัดองค์ประกอบได้สองส่วนคือ องค์ประกอบร่วม (common factor) และองค์ประกอบเฉพาะ (unique factor) ใช้เมื่อต้อง การศึกษาคุณลักษณะแฝงภายในตัวบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตหรือวัดปริมาณมากนักโดยตรง จึงใช้ การศึกษาคุณลักษณะแฝงดังกล่าวผ่านพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากบุคคล ซึ่งการวัดพฤติกรรมเหล่านั้นคือเป้าประสงค์หลักที่ต้องการศึกษาให้เกิดความแน่ชัด ดังนั้นในทางปฏิบัติ นักวิจัยจะรวบรวมข้อมูลเป็นตัวแปรสังเกตได้หลายตัว และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระบุชี้ชัดพฤติกรรมที่สังเกตได้อันเป็นตัวแทนหรือตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถสังเกตได้ จึงกล่าวได้ว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถสร้างองค์ประกอบของชุดหรือกลุ่มตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันเองภายใต้องค์ประกอบเดียวกันโดยกลุ่มแต่ละกลุ่มหรือแต่ละชุดตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ เรียกว่า “ตัวแปรแฝง” (Latent Variable)

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญที่ 2 ลักษณะ คือ 1 เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลที่ได้จะช่วยให้สามารถลดจำนวนตัวแปรและสรุปจำนวนคุณลักษณะเด่นของตัวแปรแฝงที่เกิดจากการรวมตัวของตัวแปรได้ชัดเจนขึ้นทำให้ง่ายและสะดวกต่อการแปลความหมาย ตลอดจนการพิจารณาโครงสร้างภายในของคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในส่วนนี้เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) และ 2 เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับโครงสร้างของคุณลักษณะ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูลที่นักวิจัยมีมาก่อน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบมาตรวจสอบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับสมมติฐานเพียงใด มักนำไปใช้ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของเครื่องมือวัดตัวแปรทางสังคมศาสตร์ซึ่งมีองค์ประกอบเชิงทฤษฎีที่มีความซับซ้อนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในส่วนนี้เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2563, น. 86-89) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ สำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ช่วยให้ลดจำนวน ตัวแปรสังเกตได้ให้อยู่ในรูปองค์ประกอบร่วม เผยให้เห็นโครงสร้างภายในที่เกิดจากการรวมกลุ่มเป็นองค์ประกอบ และสามารถอธิบายคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) โดยเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ควรเป็นเมทริกซ์ชนิดอาร์ (R-type Matrix) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ (ในขณะที่เตรียมเมทริกซ์ที่แสดงความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เรียกว่า เมทริกซ์ชนิดคิว (Q-type Matrix) เหมาะสำหรับการวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่เตรียมไว้ควรมีค่าสหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์ หากตัวแปรใดไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่าไม่มีองค์ประกอบร่วมกัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะนำตัวแปรไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังนั้น ในขั้นการเตรียมเมทริกซ์สหสัมพันธ์ นักวิจัยจำเป็นต้องทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเสียก่อน โดยสถิติที่บ่งบอกความสัมพันธ์ดังกล่าวประกอบด้วย

- 1.1 Bartlett's test of sphericity ใช้ทดสอบว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) หรือไม่

1.2 Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) อยู่ในรูปดัชนี ระบุความแตกต่างระหว่างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ปฏิภาพ (Anti-image Correlation Matrix) อันเป็นเมทริกซ์สหสัมพันธ์พาร์เซียระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อขจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่นแล้ว ดังนั้นค่าดัชนีที่ได้ควรมีค่าเข้าใกล้หนึ่ง แสดงว่าตัวแปร มีความสัมพันธ์กันมากในทางตรงข้ามหากค่า KMO มีค่าน้อย แสดงว่าตัวแปร มีความสัมพันธ์กันน้อย จึงไม่เหมาะต่อการนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ

2. การสกัดองค์ประกอบขั้นต้น (Extraction of the Initial Factor) โดยการ แยกองค์ประกอบร่วมให้มีจำนวนองค์ประกอบน้อยที่สุด เพื่อให้สามารถนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) หรือ ค่าถ่วงปัจจัย ไปคำนวณค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ให้ใกล้เคียงกับเมทริกซ์ สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้จากข้อมูลจริง โดยใช้การคำนวณทวนซ้ำหลายรอบเริ่มจากทดสอบ สมมุติที่องค์ประกอบเดียวแล้วนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบไปคำนวณค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ให้ใกล้เคียง กับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร สังเกตได้จากข้อมูลจริง หากพบว่ายังเกิดความแตกต่าง จะทำการทดสอบใหม่โดยกำหนดสมมุติฐานสององค์ประกอบ และเพิ่มองค์ประกอบไปจนกว่า จะพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบไปคำนวณค่าเมทริกซ์ สหสัมพันธ์ให้ใกล้เคียงกับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรสังเกตได้จากข้อมูลจริงในที่สุด วิธีการที่ใช้ใน การสกัดองค์ประกอบในขั้นตอนี้สามารถ ดำเนินการได้ 6 วิธี คือ การวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ (Principal Component Analysis) การหาองค์ประกอบแกนमुखสำคัญ (Principal Axis Factoring) วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Method) วิธีภาวะเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Method) วิธีวิเคราะห์ ภาพ (Image Analysis) และวิธีการหาองค์ประกอบแบบแอลฟา (Alpha Factoring)

3. วิธีการหมุนแกน (Method of Rotation) พัฒนาขึ้นราว ค.ศ. 1974 โดย Thurstone ซึ่งใช้หลักการหมุนแกนอ้างอิง (Reference Axes) ที่เป็นแกนแทนองค์ประกอบ ให้ผ่านจุดพิคตของ ตัวแปรสังเกตได้ให้มากที่สุด เป็นผลให้สามารถพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ ที่เหมาะสมได้ง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

3.1 การหมุนแกนโดยใช้กราฟ (Graphic Rotation) จำแนกออกเป็นสองลักษณะ คือ การหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ใช้ในการหมุนแกน ที่แกนอ้างอิงเดิม สองแกนมีลักษณะตั้งฉากต่อกันไปพร้อมกัน ผลจากการหมุนจะยังคงทำให้แกนทั้งสอง ยังคงตั้งฉาก กันเช่นเดิมในองศาที่เปลี่ยนไป และการหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) ใช้ในการหมุน แกนอ้างอิงทั้งสองในมุมที่ต่างกัน ทำให้มุมระหว่างแกนอ้างอิงทั้งสองทำมุมแหลมต่อกัน เป็นผลให้องค์ประกอบทั้งสองมีความสัมพันธ์กันและสัมพันธ์ในเมทริกซ์แบบแผนไม่ตรงกับ เมทริกซ์โครงสร้างด้วยหลักการที่จำเป็นต้องดำเนินการซับซ้อน มีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย จึงทำให้การหมุนแกนด้วยวิธีนี้ไม่ได้รับการนิยมนำไปใช้

3.2 การหมุนแกนโดยใช้การวิเคราะห์ (Analytical Rotation) พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Thurstone มาสร้างเกณฑ์เพื่อปรับค่าสัมประสิทธิ์ในเมทริกซ์องค์ประกอบให้สามารถแปลความหมายได้ง่ายขึ้น โดยอาศัยหลักพื้นฐานที่กล่าวว่า สมาชิกในแต่ละแถวของเมทริกซ์ องค์ประกอบควรจะมีค่าสูงสุดเฉพาะองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น และควรมีค่าต่ำใน องค์ประกอบที่เหลือ การหมุนแกนวิธีนี้จึงใช้การพิจารณา ค่ากำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละแถว ให้มีค่าสูงสุด ทำให้สามารถพิจารณาองค์ประกอบทั่วไป (General Factor) ชัดเจนขึ้น รวมถึง สามารถตีความหมายของตัวแปรแต่ละตัวง่ายขึ้น หรือ ค่ากำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละสดมภ์ ของเมทริกซ์องค์ประกอบให้ มีค่าสูงสุด ทำให้สามารถพิจารณาองค์ประกอบเฉพาะ (Specific Factor) ชัดเจนขึ้น จากทั้งสองแนวทางที่กล่าวไปสามารถจัดวิธีการหมุนแกนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.2.1 การหมุน แกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) มีหลายวิธี เช่น การหมุนแกนแบบควอร์ติแมกซ์ (Quartimax Rotation) พิจารณาจากค่ากำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละแถวให้มีค่าสูงสุด การหมุนแกน แบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) พิจารณาจากค่ากำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละสดมภ์ ให้มีค่าสูงสุด มีการคำนวณซับซ้อนกว่าแบบควอร์ติแมกซ์ แต่ให้ผลคงที่และพิจารณาโครงสร้างองค์ประกอบ ง่ายกว่า หรือการหมุนแกนแบบอิกวอแมกซ์ (Equamax Rotation) เป็นการผสมผสานแนวคิดจาก การหมุนแกนแบบ ควอร์ติแมกซ์และแบบแวนิแมกซ์เข้าด้วยกัน

3.2.2 การหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) มีหลายวิธี เช่น การหมุนแกนแบบควอร์มิน (Quartimin Rotation) มีหลักการ คล้ายกับ แบบ คอรัติแมกซ์ แต่ยอมให้องค์ประกอบที่ได้มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ได้องค์ประกอบทั่วไป และค่อนข้างเป็นมุมแหลมมากกว่าแบบอื่น การหมุนแกนแบบโควาริมิน (Covarimin Rotation) มีหลักการคล้ายกับแบบแวนิแมกซ์ แต่ยอมให้องค์ประกอบที่ได้มีความสัมพันธ์กันทำให้ได้องค์ประกอบเฉพาะและค่อนข้างทำมุมแหลมที่มีขนาดเข้าใกล้ มุมฉากมากกว่าแบบอื่น การหมุนแกนแบบออบลิมิน (Oblimin Rotation) ใช้การทำให้ค่าความแปรปรวนร่วมของกำลังสองของสัมประสิทธิ์ภาพฉายน้ำหนักองค์ประกอบบนแกนอ้างอิงมีค่าน้อยที่สุด

3.2.3 การหมุนแกนเข้าสู่เมทริกซ์เป้าหมาย (Rotation to a Target Matrix) โดยการกำหนดเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบเป็นเมทริกซ์เป้าหมายไว้ล่วงหน้า จากนั้น จึงหมุนแกนซึ่งสามารถใช้การหมุนแบบตั้งฉากหรือมุมแหลมจนเกิดเป็นเมทริกซ์ที่มีความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับเมทริกซ์เป้าหมาย แล้วใช้เกณฑ์กำลังสองน้อยที่สุดเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน ระหว่างเมทริกซ์ทั้งสอง

4. การสร้างตัวแปรประกอบหรือสเกลประกอบ (Composite Variable or Factor Scale) โดยอาศัยเกณฑ์การตัดสินใจเพื่อระบุจำนวนองค์ประกอบ ได้แก่

4.1 การทดสอบนัยสำคัญ (Significance Tests) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ที่มี การสกัดองค์ประกอบแบบภาวะน่าจะเป็นสูงสุด โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะมี การทดสอบ ความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จาก องค์ประกอบกับเมทริกซ์ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ หากผลการทดสอบพบว่ามีความกลมกลืน กล่าวคือ ค่าไคสแควร์ มีค่าต่ำ และยอมรับสมมติฐานศูนย์ (Accept H) จะได้ข้อสรุปว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ ครั้งนั้นได้จำนวน องค์ประกอบตาม ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานนั้น

4.2 การกำหนดค่าไอเกน (Eigenvalue Specification) ใช้ในกรณีที่ใส่เมทริกซ์ สหสัมพันธ์เข้าสู่วิเคราะห์องค์ประกอบโดยไม่มีการปรับ ค่าสมาชิกของเมทริกซ์ในแนวทแยง และกรณีที่มีการปรับแก้ด้วยค่าประมาณค่าการร่วม (Communality) ซึ่งกรณีหลังนี้ต้องเพิ่มเกณฑ์ ว่าผลรวมของค่าไอเกนขององค์ประกอบที่เลือกไว้ ไม่ควรมีค่าเกินกว่า ค่าผลรวมของค่าประมาณค่า การร่วมของตัวแปร แต่โดยทั่วไปแล้วนิยมกำหนดค่าไอเกนในการระบุจำนวน องค์ประกอบ ที่เหมาะสมที่ค่าตั้งแต่หนึ่งขึ้นไป ($Eigen \geq 1$)

4.3 ความสำคัญเชิงทฤษฎี (Substantive Importance) ใช้ในกรณีที่มีทฤษฎี เป็นแนวคิดพื้นฐานในการวิเคราะห์องค์ประกอบและทราบความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบ เช่น การกำหนดเลือก องค์ประกอบ ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ตั้งแต่ร้อยละ 10, 15 หรือ 20 จากความแปรปรวนทั้งหมด

4.4 การทดสอบสกรี (Scree-test) โดยการนำค่าไอเกนและหมายเลขอันดับ องค์ประกอบมากำหนด ในรูปแบบกราฟสกรี ซึ่งเผยให้เห็นความแตกต่างของค่าไอเกน เส้นกราฟ จะมีความชันและค่อย ๆ ลาดลง จากองค์ประกอบแรกไปยังองค์ประกอบหลัง (จากซ้ายไปขวา) การตัดสินใจ คือ การเลือกจำนวนองค์ประกอบ ที่พบว่ากราฟมีความชันมากในช่วงแรก

4.5 เกณฑ์การไม่แปรค่า (Invariance Criteria) เป็นการ พิจารณาเกณฑ์ อันแสดงถึงความเหมาะสมของจำนวนองค์ประกอบหลายเกณฑ์ร่วมกัน โดยยึดการตัดสินใจ ที่ผลการวิเคราะห์แสดงสอดคล้องของเกณฑ์ทุกเกณฑ์มากที่สุด และสอดคล้องกับเหตุผล เพียงพอที่นักวิจัยต้องการ

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ งานวิจัยในครั้งนี้ ได้นำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยนำผลการ วิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ Bartlett's Test of Sphericity โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิมแม็กซ์ (Varimax Rotation)

สภาพบริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ความเป็นมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีทิศทางในการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพที่มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” “Quality Organization to Excellent Education”

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร รวมถึงคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
5. ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)
7. ปรับสมดุและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

ค่านิยมองค์กร (Organization Values)

“มีความโปร่งใส (Transparency) บริการฉับไว (rush service) ใส่ใจคุณภาพ (focus on quality) ทำงานเป็นทีม (Teamwork)”

เป้าหมาย (Goals)

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติมีคุณธรรม จริยธรรมมีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริตมัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม

2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

3. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากลนำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผล อย่างเป็นระบบ ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ (Strategic)

กลยุทธ์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 7 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

จากทิศทางการพัฒนาการศึกษาในสามปีข้างหน้าของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมแล้วมีศักยภาพที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย ได้ต้องมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์การพัฒนาที่เหมาะสม ควบคู่กับการใช้ศักยภาพของคณะผู้บริหาร ในระดับต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะบุคลากร การปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงาน

ให้มี ความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ การประสานความร่วมมือจากภายในและภายนอก ตลอดจน การดำเนินงานที่ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การขับเคลื่อนการจัด

ตั้งที่ปรากฏ ในพันธกิจ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิชาการของผู้เรียน ซึ่งการที่จะพัฒนาวิชาการ ผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อจะได้พัฒนางานวิชาการ ของสถานศึกษาอันจะส่งผลไปยังความสามารถทางวิชาการของผู้เรียนให้มีการพัฒนา และข้อที่ 7 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 แสดงว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ต้องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) จากที่กล่าวมานั้น ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลในปัจจุบัน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษายังผลไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชโลทร ปิงเมือง (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการปัญหาและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยเก็บข้อมูลจาก ครูในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียนที่สอนในปีการศึกษา 2555 จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายพันธกิจเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 7 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ และมีการปฏิบัติน้อยสุดในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ผ่องพรรณ พลราช (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คนครูผู้สอน จำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้น 458 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และ F ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคปัจจุบัน มีนโยบายที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผนในการปกครองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์โดยสร้างฉันทามติร่วมกับชุมชน กำหนดบทบาทหน้าที่ ได้อย่างชัดเจนเป็นระบบตรงกับความสามารถของบุคลากร ไม่ยืดหยุ่นเกินไป หรือเข้มงวดเกินไป มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน ตลอดจนมีความเมตตา เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารองค์กรให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

สุมนา ศรีกิ่งพาน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราด โดยมีจุดประสงค์ศึกษาและเปรียบเทียบ บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและเขตจังหวัดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราดจำนวน 357 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เทียบกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการ ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราดจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยองจันทบุรีและตราดจำแนกตามเขตจังหวัดโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก ดำเนินการวิจัย โดย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 500 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุกประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงานและ ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พบว่า โมเดล มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อาราดา ปริกมานนท์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเอกชน และวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 291 คนได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย การจัดการด้านการเรียนการสอน การกำหนดภารกิจของโรงเรียน และการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย การเป็นผู้นำทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนและภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูเอกชนโดยร่วมกัน ทำนายได้ร้อยละ 43.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอี่ยมพร บ่อไทย (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 322 คนได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

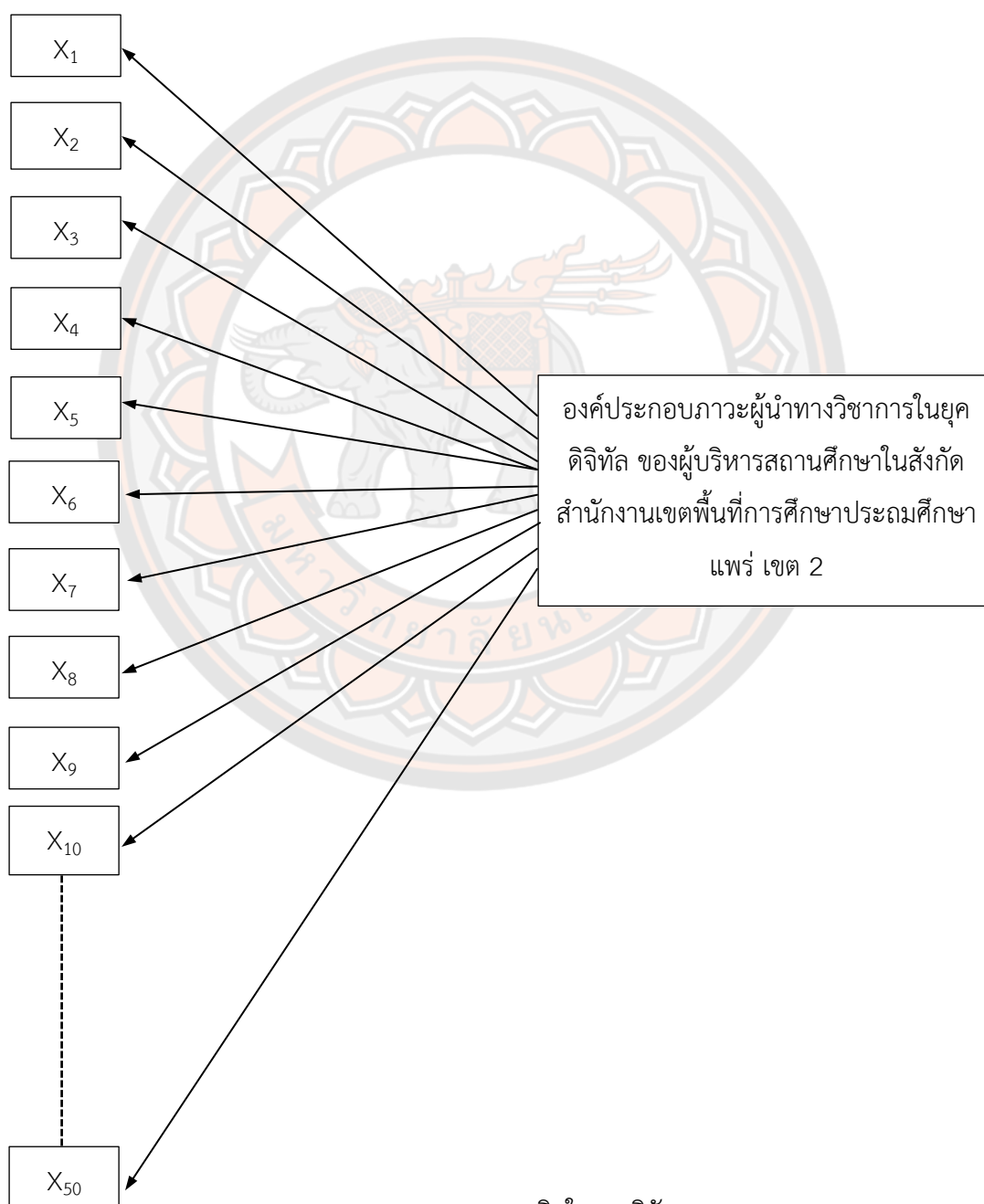
ธนกร จันทะนาม (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่มีเพศและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเครื่อง ICT และผู้บริหารยังขาดความรู้ในด้านการสร้างสื่อเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผล ในด้านการจัดการเรียนการสอนมีในบางพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ครูยังขาดเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดการเรียนสอนเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูและผู้บริหารในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหน่วยงานควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ักเรียน ครู และผู้บริหาร ไม่ว่าจะผ่านทางด้าน สื่อ อุปกรณ์ และทรัพย์สินเพื่อพัฒนาชาติเราให้มีประสิทธิภาพ

กรณัญฐ์ ตาแปง (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขียงราย เขต 3 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน และข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทกลุ่มเครือข่าย

พัฒนาการศึกษาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สลอลงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลอลงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลอลง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบทบาทภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล รองลงมา คือ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ด้านผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัลตามลำดับ ข้อเสนอแนะ การพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลอลงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิสัยทัศน์ที่ดีเพื่อนครู และนักเรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล และมีวิสัยทัศน์ก่อให้เกิดนโยบายหรือแนวคิดใหม่ ๆ นำไปสู่แผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีการใช้การออนไลน์เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และการใช้แบบทดสอบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลา ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพผู้บริหารใช้สื่อออนไลน์และระบบออนไลน์ในการพัฒนาและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบผู้บริหารมีการปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของยุคสมัยและมีแนวคิดที่ไม่ซับซ้อน กระจายงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลผู้บริหาร มีทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีมีการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลที่ดีและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์มีวิจาร์ณญาณที่ดีคุณธรรมและจิตสำนึกที่ดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ผู้บริหาร 125 คน ครู 708 คน รวมทั้งสิ้น 833 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 345 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 125 คน ครู 220 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Comrey,A.L., & Lee (2013) ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 300 คนถือว่าดี (As Goog) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างขึ้นประมาณร้อยละ 15 เนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนประมาณร้อยละ 70 - 90 (Wiersma 1991 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช,น.204) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากครูจำนวน 45 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 345 คน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 125 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ครู จำนวน 220 คน โดยเลือกแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกลุ่มอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
	สถานศึกษา		สถานศึกษา	
อำเภอสูงเม่น	32	144	32	45
อำเภอเด่นชัย	18	125	18	39
อำเภอลอง	35	229	35	71
อำเภอวังชิ้น	40	210	40	65
รวม	125	708	125	220
	833		345	

ที่มา : ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สถานะ วุฒิการศึกษา และเขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 50 ข้อ

1. ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านพัฒนาวิชาชีพครู จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการนิเทศ จำนวน 6 ข้อ

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ จำนวน 8 ข้อ
7. ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิตและเทคโนโลยี จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบในส่วนของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เนนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงอาศัยจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีในเอกสาร เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดพฤติกรรมที่เป็นตัวแปรและโครงสร้างของตัวแปร

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้สร้างข้อคำถาม (Item) โดยยึดตามโครงสร้างของตัวแปรที่ผู้วิจัยคาดว่าจะสัมพันธ์กับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยพยายามตีความจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นการ กระทำการปฏิบัติกิจกรรมหรือตีความพฤติกรรมนามธรรมเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และได้ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 50 ข้อ

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะจากข้อคำถามจากพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ได้ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการนิเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างมาตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะอีกครั้งแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับข้อความถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	อาจารย์ประจำภาควิชา
บริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยากาญจน์ ไตพิทักษ์	อาจารย์ประจำภาควิชา
บริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
5.3 อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ	อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาการ
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
5.4 ดร.ธงชัย คำปวง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานคร
เขต 2
5.5 ดร.वलินดา รสชา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะเลียม
(ปัญญาราชภัฏรังสรรค์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครเขต 1

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/นิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา/นิยามศัพท์เฉพาะ

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence:IOC) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558, น. 72) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

R คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้อง ของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ถ้า $IOC \geq 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา

ถ้า $IOC < 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ปรากฏว่าได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00

6. คัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยประยุกต์ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objectives Congruence) และพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปผลการตรวจสอบพบว่ามีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0 จำนวน 50 ข้อ

7. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าอยู่ที่ระดับ 0.990

9. นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือเพื่อแนะนำตัวของผู้วิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อใช้ติดต่อขอความร่วมมือจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้บริหารและครูกลุ่มตัวอย่าง

2. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.14

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุก ฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและรายงานผลการวิจัยต่อไป

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 345 คน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและเขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 ความหมาย พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 ความหมาย พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 ความหมาย พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 ความหมาย พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 ความหมาย พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

3.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ผู้วิจัยจะพิจารณาจากค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่หนึ่ง) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Significance น้อยกว่า .05 แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2564, น.13)

3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือ องค์ประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไป โดยในแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.3 การตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยตั้งชื่อองค์ประกอบจากพฤติกรรมที่ปรากฏเด่นชัดของตัวแปร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และการแปลความหมายออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารที่ตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D. แทน แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Eigenvalues แทน ค่าไอเกน
% of Variance แทน ค่าร้อยละความแปรปรวน
KMO แทน ค่าที่ใช้ตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
- X1 แทน กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล
- X2 แทน สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง
- X3 แทน จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ประผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์
- X4 แทน บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล

- X5 แทน ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ
- X6 แทน สํารวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนดวิสัยทัศน์
- X7 แทน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน
- X8 แทน จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้
- X9 แทน พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู
- X10 แทน เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน
- X11 แทน ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- X12 แทน จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย
- X13 แทน ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูและสร้างครูแกนนำ
- X14 แทน ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- X15 แทน ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผลและมี ความต่อเนื่อง และสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และอัตลักษณ์ของโรงเรียน
- X16 แทน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู
- X17 แทน ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา
- X18 แทน ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู
- X19 แทน ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการ การจัดทำโครงการด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน
- X20 แทน ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- X21 แทน ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร
- X22 แทน ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ

- X23 แทน ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน
- X24 แทน ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน
- X25 แทน ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร
- X26 แทน สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์
เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
- X27 แทน ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้ง
ต่อไป
- X28 แทน ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล
- X29 แทน ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
- X30 แทน ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา
- X31 แทน ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐาน
หลักสูตร
- X32 แทน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย
เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้
- X33 แทน จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ
ของผู้เรียน
- X34 แทน อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการ
เรียนการสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ
- X35 แทน บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี
- X36 แทน ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้
ในห้องเรียน
- X37 แทน สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน
- X38 แทน สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียน
- X39 แทน ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน
- X40 แทน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย
- X41 แทน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้
เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ
- X42 แทน จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา
- X43 แทน รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและ
บริบทของสถานศึกษา

- X44 แทน สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล
- X45 แทน ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- X46 แทน พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ
- X47 แทน พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้
- X48 แทน นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ
- X49 แทน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- X50 แทน ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 311 คน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และ เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n = 311)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	124	39.90
1.2 หญิง	187	60.10
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	125	40.19
2.2 ครู	186	59.81
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	200	64.30
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	111	35.70
4. เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2		
4.1 อำเภอสูงเม่น	65	20.90
4.2 อำเภอเด่นชัย	50	16.08
4.3 อำเภอลอง	95	30.55
4.4 อำเภอวังชิ้น	101	32.47
รวม	311	100.00

จากตาราง 12 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและเขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 60.10 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 40.19 และเป็นครู มีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 59.81 ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อำเภอวังชิ้น จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 32.47 อำเภอลอง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.55 อำเภอสูงเม่น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 และอำเภอเด่นชัย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.08

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ทั้งหมด
50 ตัวแปร วิเคราะห์ได้ดังตาราง 13

**ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแพร่ เขต 2**

ข้อ	คุณลักษณะ	ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล	X1	4.19	0.72	มาก
2	สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง	X2	4.16	0.78	มาก
3	จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ ประผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์	X3	4.17	0.79	มาก
4	บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล	X4	4.21	0.81	มาก
5	ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ	X5	4.15	0.80	มาก
6	สำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์	X6	4.28	0.80	มาก
7	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน	X7	3.94	0.87	มาก

ข้อ	คุณลักษณะ	ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8	จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้	X8	3.98	0.81	มาก
9	พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู	X9	3.98	0.85	มาก
10	เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน	X10	3.92	0.81	มาก
11	ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	X11	3.97	0.83	มาก
12	จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียน เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย	X12	3.95	0.87	มาก
13	ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำภาวะผู้นำทางวิชาการของครูและสร้างครูแกนนำ	X13	4.10	0.83	มาก
14	ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู	X14	4.09	0.84	มาก
15	ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องและสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและอัตลักษณ์ของโรงเรียน	X15	4.08	0.86	มาก
16	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู	X16	4.06	0.80	มาก
17	ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา	X17	4.10	0.83	มาก
18	ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู	X18	4.07	0.85	มาก
19	ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการจัดทำโครงการด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน	X19	4.07	0.84	มาก

ข้อ	คุณลักษณะ	ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20	ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดี	X20	4.07	0.76	มาก
21	ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะ สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร	X21	4.09	0.86	มาก
22	ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ	X22	4.08	0.85	มาก
23	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน	X23	4.12	0.88	มาก
24	ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน	X24	4.15	0.89	มาก
25	ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร	X25	4.11	0.85	มาก
26	สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	X26	4.10	0.86	มาก
27	ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป	X27	4.14	0.89	มาก
28	ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล	X28	4.11	0.85	มาก
29	ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	X29	4.19	0.83	มาก
30	ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา	X30	4.18	0.88	มาก
31	ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร	X31	4.17	0.86	มาก
32	อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	X32	4.18	0.85	มาก

ข้อ	คุณลักษณะ	ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
33	จัดสิ่งแวดล้อมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	X33	4.13	0.85	มาก
34	อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยี สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียน การสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ	X34	4.14	0.86	มาก
35	บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้ เป็นอย่างดี	X35	4.14	0.90	มาก
36	ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน	X36	4.18	0.88	มาก
37	สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน	X37	4.20	0.84	มาก
38	สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัล และคำชมเชยกับครูและผู้เรียน	X38	4.19	0.89	มาก
39	ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน	X39	4.20	0.81	มาก
40	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย	X40	4.14	0.90	มาก
41	จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรม อย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ	X41	4.17	0.85	มาก
42	จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภายในและนอกสถานศึกษา	X42	4.19	0.89	มาก
43	รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำ หลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบท ของสถานศึกษา	X43	4.11	0.83	มาก
44	สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล	X44	4.14	0.85	มาก
45	ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบ คุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	X45	4.07	0.85	มาก

ข้อ	คุณลักษณะ	ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
46	พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ	X46	4.03	0.87	มาก
47	พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้	X47	4.10	0.83	มาก
48	นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	X48	4.06	0.89	มาก
49	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร	X49	4.11	0.84	มาก
50	ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร	X50	4.07	0.83	มาก
รวม			4.11	0.69	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมทั้งหมด 50 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.11 แสดงว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ระหว่าง 3.92 ถึง 4.28 และเมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สรรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียนและประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังนี้

3.1 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity

3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation)

3.3 ผลการตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3.1 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.982
Bartlett's Test of Sphericity	ApproX. Chi-Square	32294.332
	df	1225
	Sig.	.000

จากตาราง 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.982 แสดงว่าข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นั้นเหมาะสม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2564, น.13) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบมากที่สุด และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 32,294 (Sig<.000) แสดงถึงตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Rotation)

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้จำนวนองค์ประกอบค่าไอเกนค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis) และใช้ค่าไอเกน (Eigen Values) มากกว่า 1

ตาราง 15 แสดงผลการสกัดองค์ประกอบโดยวิธี Principal Component และหมุนแกนแบบ Varimax

Total Variance Explained									
Compo nent	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	33.68	67.36	67.36	33.68	67.36	67.36	13.13	26.26	26.26
2	3.87	7.73	75.09	3.87	7.73	75.09	9.50	19.00	45.26
3	2.68	5.36	80.45	2.68	5.36	80.45	6.81	13.62	58.88
4	2.17	4.34	84.79	2.17	4.34	84.79	5.49	10.99	69.87
5	1.63	3.26	88.05	1.63	3.26	88.05	5.41	10.83	80.70
6	1.40	2.80	90.85	1.40	2.80	90.85	5.08	10.15	90.85

EXtraction Method: Principal Component Analysis.

จากตาราง 15 แสดงค่าสถิติสำหรับแต่ละองค์ประกอบทั้งก่อนและหลังการสกัดปัจจัย ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Accumulative Percentage of Variance) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1 ขึ้นไป อยู่ที่ 6 องค์ประกอบ แสดงว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จัดได้เป็น 6 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณา ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ สามารถอธิบายองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ต้องมีค่ามากกว่า 1 ขึ้นไป และตัวแปรแต่ละตัวต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จึงได้องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 6 องค์ประกอบ โดยได้ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Accumulative Percentage of Variance) ของแต่ละองค์ประกอบ ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Accumulative Percentage of Variance) ของแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)	ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)	ค่าร้อยละสะสม	จำนวนตัวแปรในองค์ประกอบ
			ของความแปรปรวน (Accumulative Percentage of Variance)	
1	33.68	67.36	67.36	14
2	3.87	7.73	75.09	10
3	2.68	5.36	80.45	8
4	2.17	4.34	84.79	6
5	1.63	3.26	88.05	6
6	1.40	2.80	90.85	6

จากตาราง 16 พบว่า การแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) การหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) เพื่อให้ได้ องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) ในตาราง 15 และให้ข้อรายการสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งระบุจำนวนองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ โดยแสดงผลพีร์เรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากค่ามากไปหาค่าน้อย แล้วพิจารณาข้อรายการแต่ละตัวว่าอยู่องค์ประกอบใด พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1 ขึ้นไป ค่าร้อยละของความแปรปรวนและค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ สามารถอธิบายองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้ร้อยละ 90.85

3.3 ผลการตั้งชื่อองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตาราง 17 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X38 สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและ ผู้เรียน	0.869
2	X36 ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถ ประยุกต์ใช้ในห้องเรียน	0.869
3	X42 จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอก สถานศึกษา	0.867
4	X30 ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของ สถานศึกษา	0.867
5	X41 จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับ ผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ	0.842
6	X31 ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม มาตรฐานหลักสูตร	0.841
7	X32 อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	0.836
8	X35 บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี	0.835
9	X33 จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับ ความต้องการของผู้เรียน	0.833
10	X37 สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน	0.830
11	X40 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วย	0.813
12	X39 ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจ ต่อผู้เรียน	0.801
13	X29 ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	0.794

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
14	X34	0.790
	อำนาจความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริม กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ	
	Eigenvalues	33.68
	% of Variance	67.36

จากตาราง 17 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1 โดยพิจารณาค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป (n=311) พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 14 ตัวแปร ได้แก่ X38, X36, X42, X30, X41, X31, X32, X35, X33, X37, X40, X39, X29 และ X34 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.869 – 0.790 มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 33.68 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ร้อยละ 67.36

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 1 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เช่น สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.869 ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.841 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.813 จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.842 ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านที่ 1 ว่า **ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้**

ตาราง 18 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X22 ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ	0.832
2	X18 ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะ ของครู	0.823
3	X14 ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู	0.820
4	X21 ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครู และบุคลากร	0.818
5	X13 ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของครูและสร้างครูแกนนำ	0.816
6	X15 ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผล และมีความต่อเนื่อง และสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิตและอัตลักษณ์ของโรงเรียน	0.816
7	X19 ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการ การจัดทำโครงการ ด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียน การสอน	0.810
8	X17 ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครู รายบุคคล เพื่อการพัฒนา	0.792
9	X16 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีมของครู	0.766
10	X20 ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพุดิติน เป็นแบบอย่างที่ดี	0.751
	Eigenvalues	3.87
	% of Variance	7.73

ตาราง 18 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2 โดยพิจารณาค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป (n=311) พบว่า องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 10 ตัวแปร ได้แก่ X22, X18, X14, X21, X13, X15, X19, X17, X16 และ X20 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.832 – 0.751 มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 3.87 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ ร้อยละ 7.73

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 2 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง ส่งเสริมพัฒนาครู สนับสนุนให้ครูพัฒนาด้านวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอน เช่น ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.832 ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำ ในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.823 การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผล และมีความต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.816 ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.792 ดังนั้นจึงตั้งชื่อ องค์ประกอบด้านที่ 2 ว่า **ด้านการส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี**

ตาราง 19 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X44 สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล	0.755
2	X50 ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร	0.746
3	X43 รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา	0.745
4	X48 นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	0.744
5	X47 พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้	0.744
6	X45 ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	0.742
7	X49 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร	0.741
8	X46 พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ	0.731
	Eigenvalues	2.68
	% of Variance	5.36

จากตาราง 19 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3 โดยพิจารณาค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป (n=311) พบว่า องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ X44, X50, X43, X48, X47, X45, X49 และ X46 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.755 – 0.731 มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.68 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ ร้อยละ 5.36

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 3 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง หลักสูตรการสอน การใช้หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.755 รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.745 พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบ 0.744 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.741 ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านที่ 3 ว่า **ด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน**

ตาราง 20 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 4

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X12 จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้าง บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและ โครงการที่หลากหลาย	0.786
2	X9 พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู	0.784
3	X7 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน	0.769
4	X11 ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียน ให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	0.766
5	X8 จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆและ ส่งเสริมการนำมาใช้	0.754
6	X10 เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน	0.737
Eigenvalues		2.17
% of Variance		4.34

จากตาราง 20 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 4 โดยพิจารณา
ค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป
(n=311)พบว่า องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ X12, X9, X7, X11,
X8, X10 และ X46 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.786 – 0.737 มีค่าไอเกน (Eigenvalues)
เท่ากับ 2.17 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ ร้อยละ 4.34

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 4 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การสร้างเสริม
บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร และ พัฒนาสภาพแวดล้อม
ในสถานศึกษา เช่น จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ
ในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.786 ส่งเสริม
การแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.769 ปรับปรุงพัฒนา
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าน้ำหนัก
องค์ประกอบ 0.766 จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆและส่งเสริมการนำมาใช้
มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.754 ดังนั้นจึงตั้งชื่อองค์ประกอบด้านที่ 4 ว่า **ด้านการเสริมสร้าง
บรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา**

ตาราง 21 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 5

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X28 ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล	0.784
2	X27 ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและ พัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป	0.768
3	X26 สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	0.763
4	X24 ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศ ภายใน	0.762
5	X25 ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร	0.762
6	X23 ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน	0.756
Eigenvalues		1.63
% of Variance		3.26

จากตาราง 21 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 5 โดยพิจารณา
ค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป
(n=311)พบว่า องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ X28, X27, X26,
X24, X25 และ X23 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.784 – 0.756 มีค่าไอเกน (Eigenvalues)
เท่ากับ 1.63 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ ร้อยละ 3.26

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 5 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การนิเทศ
การวางแผนรูปแบบของการนิเทศ และ การสะท้อนผลการนิเทศ เช่น ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศ
และประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.784 สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบ
อย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.763
ใช้รูปแบบ การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.762 ครูและบุคลากร
มีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.756 ดังนั้นจึงตั้งชื่อ
องค์ประกอบด้านที่ 5 ว่า **ด้านการมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม**

ตาราง 22 แสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 6

ลำดับ	ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1	X4 บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้ บรรลุผล	0.748
2	X5 ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ	0.744
3	X6 สืบหาข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ในการกำหนด วิสัยทัศน์	0.736
4	X3 จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้บรรลุสำเร็จตามวิสัยทัศน์	0.723
5	X1 กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำ แผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคดิจิทัล	0.704
6	X2 สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง	0.694
Eigenvalues		1.40
% of Variance		2.80

จากตาราง 22 การแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรในองค์ประกอบที่ 6 โดยพิจารณา
ค่า Factor Loading ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.5 ขึ้นไป
(n=311)พบว่า องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ X4, X5, X6, X3,
X1 และ X2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.748 – 0.694 มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ
1.40 สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมกันได้ ร้อยละ 2.80

เมื่อพิจารณาข้อคำถามในองค์ประกอบที่ 6 แล้วส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเรื่อง การกำหนดและ
สื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา เช่น บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมาย
สถานศึกษาให้บรรลุผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.748 สืบหาข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อม
อย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.736 กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน
โดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง

ในยุคดิจิทัล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.704 สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.694 ดังนั้นจึงตั้งชื่อ องค์ประกอบด้านที่ 6 ว่า **ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ**

จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่ 1 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ด้านที่ 3 การจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ด้านที่ 4 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา ด้านที่ 5 การมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตามและด้านที่ 6 การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ Comp- AL, & Lee (2013) ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 300 คนถือว่าดี (As Goog) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 45 คนเนื่องจากคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 70-90 Wiersma (1991 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวาณิช, 2562 น. 204) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 45 คนโดยจำแนกเป็นบริหารสถานศึกษาจำนวน 125 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และครูจำนวน 225 คนได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวตนเองและเก็บข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) หลังจากได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.14 ได้นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity และพิจารณาค่า KMO มีค่ามาก (เข้าสู่หนึ่ง) แสดงว่าเทคนิค Factor Analysis เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2564, น. 13) จากนั้นทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Components Method) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Rotation) โดยผู้วิจัยจะพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์คือ องค์ประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปร

ที่อธิบายองค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไป โดยในแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 33.68 ประกอบด้วย 14 ตัวแปร ได้แก่ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและนักเรียน ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมีอาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่ นวัตกรรมในการเรียนรู้ บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 3.87 ประกอบด้วย 10 ตัวแปร ได้แก่ ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู ส่งเสริมการยึดมั่น ในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร ส่งเสริมการพัฒนา ภาวะความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู และสร้างครูแกนนำ ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนา วิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิผลและมีความต่อเนื่อง และสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิตและอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการจัดทำ โครงการด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ประเมินผลครู

ด้วยวิธีการที่หลากหลายและข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคลเพื่อการพัฒนาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู 10 ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดี

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.68 ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการมีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เฝ้าอำนวยการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 2.17 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลายพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดการฝึกอบรมทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้ เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 1.63 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ค่าไอเกน (Eigenvalues) เท่ากับ 1.40 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ สสำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์ จัดเตรียมทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ประผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้น

ความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ และอำนวยความสะดวก สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินการสอนและบริหารเวลา ในการจัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล สร้างปฏิสัมพันธ์แรงจูงใจในการทำงานและให้รางวัล และคำชมเชย เพื่อทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัลเพราะผู้บริหารมีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้นาองค์กรที่จะต้องเป็นผู้นำทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลด้วยแล้วจึงต้องนำเทคโนโลยี มาส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ สุกัญญา แชนซ์ชัย (2560, น 47) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทในยุคดิจิทัลที่ความรู้ มีการเชื่อมโยงหลายมิติและมีเทคโนโลยีที่หลากหลายในการเข้าถึงโดยหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงผู้เรียนและนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับ เอี่ยมพร บ่อไทย (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนว่า ผู้บริหาร สนับสนุนการพัฒนาให้นักเรียนได้เรียนรู้เทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญการใช้สื่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้และประเมินผลด้านการสอน สร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในการการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ธนกร จันทะนาม (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กล่าวถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ในด้านการเรียนรู้และการสอน กล่าวว่า ผู้บริหารส่งเสริมการสอนแบบบูรณาการ ส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีหลากหลาย ให้นักเรียนทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าถึงเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ส่งเสริมครูและบุคลากรให้พัฒนาความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมีความจำเป็นอย่างยิ่งกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เพราะเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กร จึงต้องพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนและวิชาชีพ รวมไปถึงความสัมพันธ์ของคนในองค์กรโดยอาศัยเทคโนโลยีในการพัฒนา สอดคล้องกับ ดาวรสุวรรณ ถวิลการ (2564, น 199-200) ที่ได้นำเสนอโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสร้างวิถีเรียนรู้เชิงดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล และด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ โดยภาพรวมว่าผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรให้พัฒนาความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม สอดคล้องกับ ธนกร จันทะนาม (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กล่าวถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ในด้านความสามารถเชิงผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ ว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี เพื่อทำให้การจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในสถานศึกษานั้นทันสมัยและเน้นการใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับผ่องพรรณ พลราช (2560) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ว่ามีทักษะในการบริหารจัดการบุคคล (Skills in Staff Management) คือ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรให้นำเทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอบรม สัมมนาทางวิชาการและวิชาชีพครู สร้างความสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ วาโร เฟิงส์สวัสดิ์ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองและทีมงานว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะต้องมีการพัฒนาตนเองและทีมงาน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดย

ใช้การสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและใช้เครือข่ายทางวิชาการในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้ จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ โดยมีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้และใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรและจะได้หลักสูตรที่เน้นและตอบสนองต่อผู้เรียน และมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร สอดคล้องกับ สมเกียรติ อินทสิงห์ (2563, น. 14) ที่กล่าวว่าหลักสูตรที่ดีต้องเกิดจากความสนใจของผู้เรียน ต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการประเมินหลักสูตรเพื่อปรับปรุงมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล โดยจากที่กล่าวมานั้นผู้บริหารต้องเป็นผู้นำองค์กรในการลงมือปฏิบัติให้เกิดผลตามที่กล่าวมา สอดคล้องกับ ชโลธร ปิงเมือง (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรว่าผู้บริหารมีความรอบรู้เรื่องหลักสูตร ร่วมกับครูในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการใช้และบูรณาการหลักสูตร มีการประเมิน กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ พลราช (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ว่ามีทักษะการวางแผน และการพัฒนาหลักสูตร (Skills in Curriculum Planning and Development) คือ ผู้นำสถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมชุมชน และความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน ปรับปรุงพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน จัดการฝึกอบรมทบทวนความรู้เดิมและฝึกทักษะใหม่ เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับผู้บริหาร

ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยจะต้องส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษาร่วมไปถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคคลในองค์กรซึ่งจะทำให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560, น 85) ที่กล่าวถึง การบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพและด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมโดยสรุปคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างพื้นที่การเรียนรู้และปรับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชน ร่วมไปถึงใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับ อาราดา ปรีกมานนท์ (2562) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการของโรงเรียน การสร้างบรรยากาศต่อการเรียนรู้เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะมีผลต่อขวัญกำลังใจที่ดีของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นและ สอดคล้องกับ เอี่ยมพร บ่อไทย (2563) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการสร้างบรรยากาศการเรียน ว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ รักษาสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและพร้อมให้ความร่วมมือรับการนิเทศและประเมินผลมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบและประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่จะช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพคือการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นผลสะท้อนให้ครูได้เห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง สอดคล้องกับ จิติมา วรณศรี (2557, น. 149) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทนักวิชาการ ว่า ต้องเป็นผู้นิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน

หรือการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับชโลทร ปิงเมือง (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการนิเทศการศึกษาว่า การที่ผู้บริหารวางแผนช่วยเหลือสนับสนุนและให้คำแนะนำครู ในด้านการจัดการเรียนรู้และการคุมชั้นเรียนการสังเกตการจัดการเรียนรู้การให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้และการสร้างกำลังใจแก่ครูและบุคลากรและสอดคล้อง กับ สุมนา ศรีภักพาน (2560) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราด กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทาง วิชาการ ในด้านการนิเทศการสอนว่า บทบาทของผู้บริหารในการกระตุ้นส่งเสริมให้คณะครู เห็นความสำคัญของการนิเทศโดยมีการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ ซึ่งมีผู้บริหารคอยกำกับติดตามบันทึกผลการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำแก่คณะครู เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการของครู

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นพฤติกรรม ที่แสดงออกดังนี้ สืบหาข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านและให้ครูบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ จนทำให้เกิดเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเน้น ความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการสื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ตลอดจนจัดเตรียม ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นวิชาการ และวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ผู้บริหารจะต้องชี้แจงวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา และบริหารจัดการสอดคล้องกับ ฌีรดา เวชญาลักษณ์ (2564, น. 127) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษาโดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือการพัฒนาวิสัยทัศน์การบริหาร รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริม การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนา การศึกษา แม่สลอง ในสังกัดสำนักงาน สอดคล้องกับ กรณ์ภูฏ์ ตาแปง (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ได้กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน กับคนในสถานศึกษาโดยการสร้างแรงบันดาลใจและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่าง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันพัฒนาการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการดำเนินการ วางแผนเชิงกลยุทธ์ในทุกๆระดับตามวิสัยทัศน์ร่วมกัน สอดคล้องกับเอื้อมพร บ่อไทย (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ ไว้ว่า พฤติกรรมและการปฏิบัติในด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ในกรอบขอบเขตงานด้านวิชาการ สร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดการดำเนินงาน สร้างความชัดเจนรวมถึงชี้แจงร่วมกับ ครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าคุณลักษณะที่สำคัญ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ด้านการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา ด้านการมีกัลยาณมิตรในการนิเทศติดตาม และ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้นผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ไปจัดการฝึกอบรมและพัฒนาให้ผู้บริหารในสังกัดมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาตัวชี้วัดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น องค์ประกอบใดมีความสำคัญมากที่สุด

2.2 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร สมปราชาญญ์. (2560). *ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรณีภูมิ ตาแปง. (2563). *บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท)*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2564). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ชลภัทร ปิงเมือง. (2556). *ภาวะผู้นำทางการวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาโท)*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชินวัตร เจริญนิธย์. (2562). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 21(1), 67-74.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2558). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: *แนวทางสู่ความสำเร็จ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปนา ฉิ่งไพศาล. (2559). *องค์การและการจัดการ*. นนทบุรี: ธนรัชการพิมพ์
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). *ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา*. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล*. ขอนแก่น: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอน.
- ถาวร เส็งเอียด. (2550). *ภาวะผู้นำทางการวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ทินกร บัวชู. (2562). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา*. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 13(2) (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562), 285-294.

- ธนกร จันทะนาม. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอติชัย และสุชาติ บางวิเศษ (2563). การบริหารและการจัดการจัดการศึกษา. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2562). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2564). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์. (2557). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- มณีนรัตน์ สุดเต้. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 7(8), 344-362.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2563). จิตวิทยาและความเป็นครู. กรุงเทพฯ: ดีเซมเบอร์รี่.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มติชน
- วันชัย ราชวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1(4), 25-31.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มจังหวัดสนุก. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 9(2), 144-150.
- วิเชียร ทองคลี. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิทยา จันทรศิลา. (2561). การบริหารการศึกษาในพื้นที่สูงในถิ่นทุรการดาร. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ การพิมพ์ 3.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีศึกษาคณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.

- วิศวะ ผลกอง. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21* ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศศิศ ศิริพรหมมา. (2560). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูริย์. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สกล คามบุศย์. (2559). *การพัฒนาแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา*. เชียงใหม่: หน่วยพิมพ์เอกสาร
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมุทร ชำนาญ. (2556). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์
- สัมมา ธนินธ์. (2556). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553). *หลักเกณฑ์ วิธีการพัฒนา
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.
2563 – 2565*.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์พิษณุโลก
ดอทคอม.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2547). *ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ฉบับ
ปรับปรุงครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: วิรัตน์เอ็ดดูเคชั่น.
- สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2563). *โปรแกรม Mplus กับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางพฤติกรรม
ศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุนา ศรีกิ่งพาน. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด ระยอง จันทบุรีและตราด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต).
จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาราดา ปรีกมานนท์. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เอี่ยมพร บ่อไทย. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Bamburg, J.D. and R.L. Andrews. (1990). *Instructional Leadership, School Goals, and Student Achievement: Exploring the Relationship Between Means and Ends*. สืบค้น 20 มีนาคม 2564, จาก: <http://dbonline.igroupnet.com/eric/detail.nsp>
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology press.
- Fenwick, J. (1992). *Managing Middle Grade Reform-An "American 2000" Agenda*. San Diego, CA: Fenwick and Associates.
- Phillip Hallinger and Joseph Murphy. (1985). "Assessing the instructional management behavior of principals. *The elementary school journal*. Vol. 86, 2 (November 1985): 221-224. Available: <https://www.jstor.org/stable/1241776> (Access date: :25 August 2018)
- Purkey, S., & Smith, M. (1983). Effective schools: A review. *The Elementary School Journal*. 83(4), 427-452.

ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. รองศาสตราจารย์ ดร. กฤษยากาญจน์ โตพิทักษ์	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. อาจารย์ ดร. อุดุลย์ วังศรีคุณ	อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. ดร. ธงชัย คำปวง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
5. ดร. วลินดา รสชา	ผู้อำนวยการโรงเรียน
โรงเรียนบ้านสะเลียม (ปัญญาราษฎร์รังสรรค์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แพร่ เขต 1

ภาคผนวก ข แบบตรวจสอบความสอดคล้อง องค์กรประกอบกับข้อคำถาม (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่าน ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาร่างแบบข้อคำถาม ว่ามีความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างประเด็นนิยามศัพท์เฉพาะกับแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยเขียนผลการพิจารณาของท่าน ด้วยเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนการพิจารณา (เฉพาะตอนที่ 2) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่าน ผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือ ความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

(นายสันติ แสนเป็ก)

นิติระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ ให้ชัดเจนเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายให้ครู นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบ จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการให้วิสัยทัศน์บรรลุผลสำเร็จ					
1	กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล				
2	สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง				
3	จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ประสิทธิภาพสำเร็จตามวิสัยทัศน์				
4	บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล				
5	ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนา นวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ				
6	สำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<p>ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมี โอกาส จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้ ทักษะ และแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติงาน พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู ใช้กิจกรรมและโครงการเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทาง วิชาการ ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน</p>					
1	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน				
2	จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้				
3	พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู				
4	เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและ ชุมชน				
5	ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและใน ห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน				
6	เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้ กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ด้านพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้ คำแนะนำ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนา สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน และงานที่รับผิดชอบเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพและวิทยฐานะ ให้ครูทำแผนวิชาชีพที่มี ประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง ประเมินครูด้วยวิธีที่หลากหลายพร้อมให้ผลย้อนกลับ พัฒนาผู้นำ ทางวิชาการของครู จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี				
1	ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู				
2	ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู				
3	การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มี ประสิทธิผลและมีความต่อเนื่อง				
4	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้าง วัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู				
5	ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูล ย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา				
6	ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียน การสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการ เลื่อนวิทยฐานะของครู				
7	สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน				
8	ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพฤติ เป็นแบบอย่างที่ดี				
9	ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความ สนใจของครูและบุคลากร				
10	ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการ พิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านการนิเทศ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอนและบุคลากร เข้าใจ พร้อมให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการวางแผน นิเทศแบบกัลยาณมิตรและสะท้อนผลอย่าง สร้างสรรค์ ประเมินผลการนิเทศเพื่อวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป					
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ ภายใน				
2	ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับ นิเทศภายใน				
3	ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร				
4	สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน				
5	ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป				
6	ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อเป็นนวัตกรรมในการเรียนรู้ใช้ระดับการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ใช้ผลสอบกำหนดเป้าหมายสถานศึกษา ประเมินผลการสอนและวัดความก้าวหน้าตามเป้าหมายสถานศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน อำนวยความสะดวก สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ				
1	ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา				
2	ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา				
3	ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร				
4	อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้				
5	จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน				
6	อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูผู้สอนบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี มีการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ในห้องเรียน มีปฏิสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจ และให้รางวัลเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ครูและนักเรียน ใช้เทคโนโลยีช่วยสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดหาเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา				
1	บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี				
2	ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน				
3	สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน				
4	สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชยกับครูและนักเรียน				
5	ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน				
6	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย				
7	จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ				
8	จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา				

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<p>ด้านการบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามบริบทสถานศึกษา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร</p>					
1	รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา				
2	สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล				
3	ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
4	พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ				
5	พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ครูผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้				
6	นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ				
7	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร				
8	ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร				

ภาคผนวก ค แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ
ผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง แสดงผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบ
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 50 ข้อ

ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
22	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.990	50

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยมี ดร.สธิพร เขาวนชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สถานะ วุฒิ การศึกษา และเขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 50 ข้อ

จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้ศึกษาจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านใด ๆ ทั้งสิ้น และขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามครั้งนี้

นายสันติ แสนเป็ก

นิสิตปริญญาโท ปีที่ 2 สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

คำชี้แจง กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อมูลที่ท่านต้องการตอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- สถานะ ผู้บริหาร ครู
- วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

- อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย
- อำเภอลอง อำเภอวังชิ้น

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริง ตามระดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล		ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
ด้านวิสัยทัศน์สถานศึกษา						
1	กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนำแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล	5	4	3	2	1
2	สื่อสาร ชี้แจง วิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษา ให้ครู ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1
3	จัดเตรียมทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ประผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์	5	4	3	2	1
4	บริหารจัดการตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุผล	5	4	3	2	1
5	ให้ครูบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล	5	4	3	2	1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล		ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ					
6	สำรวจข้อมูล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านในการกำหนด วิสัยทัศน์	5	4	3	2	1
ด้านบรรยากาศ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา						
7	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน	5	4	3	2	1
8	จัดการฝึกอบรม ทบทวนความรู้เดิม ฝึกทักษะใหม่ๆ และส่งเสริมการนำมาใช้	5	4	3	2	1
9	พัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู	5	4	3	2	1
10	เสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียนและชุมชน	5	4	3	2	1
11	ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและในห้องเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	5	4	3	2	1
12	จัดกิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายของโรงเรียนเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนโดยใช้กิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย	5	4	3	2	1
ด้านพัฒนาวิชาชีพครู						
13	ส่งเสริมการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	5	4	3	2	1
14	ส่งเสริมการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู	5	4	3	2	1
15	การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง	5	4	3	2	1
16	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมของครู	5	4	3	2	1
17	ประเมินผลครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อมูลย้อนกลับแก่ครูรายบุคคล เพื่อการพัฒนา	5	4	3	2	1
18	ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู และการเลื่อนวิทยฐานะของครู	5	4	3	2	1
19	ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการ จัดทำโครงการ	5	4	3	2	1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล		ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	ด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน					
20	ยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี	5	4	3	2	1
21	ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ความรู้ ทักษะสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบและความสนใจของครูและบุคลากร	5	4	3	2	1
22	ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่เสมอ	5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศ						
23	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน	5	4	3	2	1
24	ครูและบุคลากรมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับนิเทศภายใน	5	4	3	2	1
25	ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร	5	4	3	2	1
26	สะท้อนผลการนิเทศให้ครูได้รับทราบอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	5	4	3	2	1
27	ประเมินผลการนิเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป	5	4	3	2	1
28	ครูผู้สอนพร้อมรับการนิเทศและประเมินผล	5	4	3	2	1
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน						
29	ใช้ผลจากคะแนนสอบเพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	5	4	3	2	1
30	ประเมินการสอนการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของสถานศึกษา	5	4	3	2	1
31	ใช้เทคโนโลยีในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร	5	4	3	2	1
32	อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	5	4	3	2	1
33	จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	5	4	3	2	1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล		ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
34	อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนา ทักษะด้านต่าง ๆ	5	4	3	2	1
ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ						
35	บริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี	5	4	3	2	1
36	ส่งเสริมครูให้เรียนรู้การบูรณาการทักษะต่าง ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในห้องเรียน	5	4	3	2	1
37	สร้างปฏิสัมพันธ์ ดูแลเอาใจใส่ ครูและนักเรียน	5	4	3	2	1
38	สร้างแรงจูงใจในการทำงานโดยใช้รางวัลและคำชมเชย กับครูและผู้เรียน	5	4	3	2	1
39	ประสานและดำเนินการให้รางวัล จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจต่อผู้เรียน	5	4	3	2	1
40	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย	5	4	3	2	1
41	จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ	5	4	3	2	1
42	จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา	5	4	3	2	1
ด้าน การบริหารหลักสูตรและนำไปใช้เพื่อบูรณาการทักษะชีวิต และเทคโนโลยี						
43	รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา	5	4	3	2	1
44	สนับสนุนและส่งเสริมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล	5	4	3	2	1
45	ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	4	3	2	1
46	พัฒนาหลักสูตรที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ	5	4	3	2	1
47	พัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนรู้	5	4	3	2	1
48	นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการ	5	4	3	2	1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล		ระดับพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
	เรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ					
49	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเียนการสอนตามหลักสูตร	5	4	3	2	1
50	ใช้สื่อ ICT หรืออินเทอร์เน็ตสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร	5	4	3	2	1

ภาคผนวก ฉ แสดงค่าสถิติ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ ตำแหน่ง
วุฒิการศึกษาและอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	124	39.90	39.90	39.90
	หญิง	187	60.10	60.10	100.00
	Total	311	100.00	100.00	

ตำแหน่ง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้บริหาร	125	40.19	40.19	40.19
	ครู	186	59.81	59.81	100.00
	Total	311	100.00	100.00	

วุฒิการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปริญญาตรี	200	64.30	64.30	64.30
	สูงกว่าปริญญาตรี	111	35.70	35.70	100.00
	Total	311	100.00	100.00	

เขตอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	อำเภอสูงเม่น	65	20.90	20.90	20.90
	อำเภอเด่นชัย	50	16.08	16.08	36.89
	อำเภอลอง	95	30.55	30.55	67.53
	อำเภอวังชิ้น	101	32.47	32.47	100.00
	Total	311	100.00	100.00	

ภาคผนวก ข ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ
ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
x1	311	2.00	5.00	4.19	0.72
x2	311	1.00	5.00	4.16	0.78
x3	311	1.00	5.00	4.17	0.79
x4	311	2.00	5.00	4.21	0.81
x5	311	1.00	5.00	4.15	0.80
x6	311	1.00	5.00	4.28	0.80
x7	311	1.00	5.00	3.94	0.87
x8	311	1.00	5.00	3.98	0.81
x9	311	1.00	5.00	3.98	0.85
x10	311	1.00	5.00	3.92	0.81
x11	311	1.00	5.00	3.97	0.83
x12	311	1.00	5.00	3.95	0.87
x13	311	1.00	5.00	4.10	0.83
x14	311	1.00	5.00	4.09	0.84
x15	311	1.00	5.00	4.08	0.86
x16	311	1.00	5.00	4.06	0.80
x17	311	1.00	5.00	4.10	0.83
x18	311	1.00	5.00	4.07	0.85
x19	311	1.00	5.00	4.07	0.84
x20	311	1.00	5.00	4.07	0.76
x21	311	1.00	5.00	4.09	0.86
x22	311	1.00	5.00	4.08	0.85
x23	311	1.00	5.00	4.12	0.88
x24	311	1.00	5.00	4.15	0.89
x25	311	1.00	5.00	4.11	0.85

x26	311	1.00	5.00	4.10	0.86
x27	311	1.00	5.00	4.14	0.89
x28	311	1.00	5.00	4.11	0.85
x29	311	1.00	5.00	4.19	0.83
x30	311	1.00	5.00	4.18	0.88
x31	311	1.00	5.00	4.17	0.86
x32	311	1.00	5.00	4.18	0.85
x33	311	1.00	5.00	4.13	0.85
x34	311	1.00	5.00	4.14	0.86
x35	311	1.00	5.00	4.14	0.90
x36	311	1.00	5.00	4.18	0.88
x37	311	1.00	5.00	4.20	0.84
x38	311	1.00	5.00	4.19	0.89
x39	311	1.00	5.00	4.20	0.81
x40	311	1.00	5.00	4.14	0.90
x41	311	1.00	5.00	4.17	0.85
x42	311	1.00	5.00	4.19	0.89
x43	311	1.00	5.00	4.11	0.83
x44	311	1.00	5.00	4.14	0.85
x45	311	1.00	5.00	4.07	0.85
x46	311	1.00	5.00	4.03	0.87
x47	311	1.00	5.00	4.10	0.83
x48	311	1.00	5.00	4.06	0.89
x49	311	1.00	5.00	4.11	0.84
x50	311	1.00	5.00	4.07	0.83
Valid N	311			4.11	0.69
(listwise)					

ภาคผนวก ข ค่าความเหมาะสม โดยวิเคราะห์ ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.982
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	32294.332
	df	1225
	Sig.	0.000

ภาคผนวก ฅ ผลการสกัดองค์ประกอบโดยวิธี Principal Component และหมุนแกนแบบ

Varimax

Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	33.68	67.36	67.36	33.68	67.36	67.36	13.13	26.26	26.26
2	3.87	7.73	75.09	3.87	7.73	75.09	9.50	19.00	45.26
3	2.68	5.36	80.45	2.68	5.36	80.45	6.81	13.62	58.88
4	2.17	4.34	84.79	2.17	4.34	84.79	5.49	10.99	69.87
5	1.63	3.26	88.05	1.63	3.26	88.05	5.41	10.83	80.70
6	1.40	2.80	90.85	1.40	2.80	90.85	5.08	10.15	90.85
7	0.32	0.65	91.50						
8	0.31	0.62	92.11						
9	0.25	0.51	92.62						
10	0.23	0.47	93.08						
11	0.21	0.42	93.50						
12	0.20	0.41	93.91						
13	0.20	0.39	94.30						
14	0.19	0.38	94.68						
15	0.17	0.34	95.02						
16	0.16	0.33	95.35						
17	0.16	0.32	95.66						
18	0.15	0.29	95.96						
19	0.13	0.27	96.23						
20	0.13	0.26	96.48						
21	0.13	0.25	96.74						

22	0.12	0.24	96.98
23	0.11	0.23	97.21
24	0.10	0.21	97.42
25	0.10	0.21	97.62
26	0.10	0.19	97.82
27	0.09	0.18	98.00
28	0.09	0.18	98.18
29	0.09	0.17	98.35
30	0.08	0.16	98.51
31	0.07	0.15	98.66
32	0.07	0.14	98.80
33	0.07	0.13	98.93
34	0.06	0.12	99.05
35	0.06	0.12	99.17
36	0.06	0.11	99.28
37	0.05	0.10	99.38
38	0.05	0.10	99.48
39	0.04	0.09	99.57
40	0.04	0.08	99.65
41	0.03	0.07	99.71
42	0.03	0.06	99.77
43	0.03	0.06	99.83
44	0.02	0.05	99.88
45	0.02	0.04	99.92
46	0.01	0.03	99.95
47	0.01	0.02	99.97
48	0.01	0.02	99.99
49	0.00	0.01	100.00
50	0.00	0.00	100.00

ภาคผนวก ญ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรภายหลังหมุนแกนแบบแวร์รีแมกซ์ (Varimax)

Rotated Component Matrixa						
	Component					
	1	2	3	4	5	6
x38	0.869	0.270	0.222	0.198	0.197	0.175
x36	0.869	0.265	0.222	0.197	0.197	0.177
x42	0.867	0.269	0.229	0.182	0.192	0.182
x30	0.867	0.271	0.226	0.182	0.198	0.170
x41	0.842	0.263	0.216	0.188	0.153	0.152
x31	0.841	0.272	0.210	0.174	0.189	0.169
x32	0.836	0.261	0.221	0.193	0.187	0.197
x35	0.835	0.213	0.220	0.189	0.138	0.175
x33	0.833	0.241	0.135	0.154	0.186	0.174
x37	0.830	0.287	0.201	0.197	0.137	0.164
x40	0.813	0.218	0.213	0.222	0.191	0.193
x39	0.801	0.253	0.194	0.154	0.207	0.161
x29	0.794	0.273	0.230	0.202	0.173	0.147
x34	0.790	0.205	0.229	0.177	0.181	0.189
x22	0.328	0.832	0.240	0.208	0.202	0.214
x18	0.319	0.823	0.233	0.235	0.191	0.207
x14	0.328	0.820	0.247	0.206	0.183	0.204
x21	0.327	0.818	0.233	0.214	0.203	0.221
x13	0.308	0.816	0.237	0.200	0.197	0.209
x15	0.328	0.816	0.248	0.192	0.203	0.218
x19	0.308	0.810	0.227	0.210	0.220	0.189
x17	0.314	0.792	0.256	0.197	0.188	0.219
x16	0.297	0.766	0.187	0.250	0.185	0.254
x20	0.283	0.751	0.241	0.180	0.152	0.173
x44	0.332	0.288	0.755	0.188	0.234	0.254

x50	0.303	0.296	0.746	0.239	0.244	0.271
x43	0.333	0.293	0.745	0.237	0.214	0.252
x48	0.325	0.272	0.744	0.219	0.223	0.239
x47	0.313	0.304	0.744	0.247	0.234	0.244
x45	0.307	0.312	0.742	0.207	0.242	0.264
x49	0.358	0.313	0.741	0.203	0.196	0.288
x46	0.294	0.277	0.731	0.240	0.198	0.241
x12	0.324	0.283	0.248	0.786	0.263	0.171
x9	0.316	0.299	0.217	0.784	0.251	0.207
x7	0.299	0.255	0.258	0.769	0.241	0.188
x11	0.282	0.290	0.239	0.766	0.251	0.202
x8	0.253	0.270	0.213	0.754	0.237	0.176
x10	0.340	0.279	0.255	0.737	0.265	0.144
x28	0.295	0.252	0.224	0.275	0.784	0.204
x27	0.320	0.279	0.267	0.278	0.768	0.233
x26	0.296	0.243	0.255	0.248	0.763	0.256
x24	0.327	0.286	0.276	0.278	0.762	0.238
x25	0.306	0.277	0.253	0.271	0.762	0.225
x23	0.314	0.289	0.277	0.286	0.756	0.232
x4	0.252	0.326	0.234	0.159	0.272	0.748
x5	0.262	0.294	0.267	0.218	0.178	0.744
x6	0.276	0.185	0.258	0.154	0.186	0.736
x3	0.269	0.289	0.273	0.188	0.216	0.723
x1	0.227	0.261	0.311	0.158	0.265	0.704
x2	0.294	0.356	0.293	0.191	0.145	0.694

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 7 iterations.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	สันติ แสนเป็ก
วัน เดือน ปี เกิด	1 มีนาคม 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	126 หมู่ 1 ตำบลแม่ยม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ 54000
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนบ้านหละป่าป่วย หมู่ 9 ตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ 54160 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประวัติการศึกษา	2559 ศษ.บ. (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	สันติ แสนเป็ก, และสถิรพร เขาวนชัย. (2564). องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. วารสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ e-Proceeding National Research Conference 2021 : NRC 2021. (34160-168) สันติ แสนเป็ก, และสถิรพร เขาวนชัย. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ,12(3), (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์)